

Hegedűs Zsolt

SVÉDCSAVAR

ARNOLD EGY NAPJA

Meyer Hella rajzaival

Március 25, szerda este 22.10

- Megigértem internetező társaimnak, hogy beszállok naplót írni. - Köszörülöm a torkom. - De rájöttem, életem a tiédhez képest eseménytelen. Ezért arra gondoltam, néhanapján leírhatnád pár sorban azt, ami veled történik.

Arnold nem veszi le a tekintetét a tévéről, csak a hangot húzza le egy kicsit. Érdeklődése láttán felbátorodva folytatom. - Annyi mindent mesélsz a ping-pongról, a sakk-

partnereidről meg arról, hogy kikkel találkoztál a metróban, hogy miről beszélte-tek... Itt az alkalom kifejtetni az ötleteidet... Most meg miért ráncolod a homlokod?

- Kedves Naplóm! Ma reggel madárcsivitelésre ébredtem a rózsaszín paplanos ágymban. Ilyesmire gondoltál? - vigyorog kajánul Arnold.

- Nem kérhetek tőled soha semmit, mert mindig elmarháskodod! - Kikapom a távirányítót a kezéből. - A focit bezzeg órákon át nézed, de tejet ma is nekem kellett hoznom. És a kávészűrő is fogytán van már!

- Két napja megvettem már - mordul fél. - Benne van a táskámban!

Percekig hallgatunk. Az 1-en történelmi műsor, a 3-on foci, a 4-en jégkorong, az 5-ön cirkusz, a Természet csatornán a giliszták élete. Tényleg, milyen érdekes...

- Akármit írhatok? - szólal meg.

- A tisztesség határain belül bármit. De úgyis tárgyaltan, hiszen neked fontosabb a meccs, a sakk, meg a mittudoménmicsoda.

- Tudod te is, hogy csak vicceltem. - Átölel, közben visszavált a meccsre. - Látod, már három-null! És nem láttam a harmadik gólt!

- Majd megnézed reggel az összefoglalót. Különben holnap később megyek munkába. Kisarnold fél nyolckor indul iskolába... - Közelebb férközöm - Nem mond neked ez semmit?

- De mond. - Elégedetten vigyorog, aztán komolyra vált. - A napló ötlet nem lesz jó. Hiányzik belőlem a kitartás.
- Tudom, de azért megpróbálhatnád. - Előveszem a legkedvesebb mosolyomat. - A kedvemért.
- Egy nap eseményeit szívesen leírnám. - Elmerengve rágsálja a szemüvege szárát. - A jócselekedeteimet és a szép gondolataimat.
- Na látod, nem is olyan rossz ötlet!
- A napok úgyis összefolynak, elég belőlük egyet megírni. - Megadóan legyint. - Oké, kihoztad belőlem az állatot: megírom EGY hétköznapiomat. A végső győzelmet kis ütközetek megnyerésével lehet kiharcolni...

Arnold naplója

I. Nyitány

Március 26, 04.00-04.20

Meredek az út, egyre elviselhetlenebbül nyom a bicikli ülése. Le kellene szállnom, és beállítanom a nyeret. Próbálok lassítani, nem fog a fék!! A fák egyre közelebb suhannak el melletttem. Hé! Ez egy rossz álom!

Felriadok. Huhh! Persze, hogy álmodtam. A saját ágyikómban vagyok, mellettem a Zasszony, egyenletesen szuszog. Szívem dobogása csitul, csak az a fájó szorítás nem szűnik. A sör az, amit az este ittam.

A vakító fénytől félig elvakulva, ingadozva silabizálom a szemem előtt lassan kibontakozó, jól ismert szavakat. "Gustavsbergi Porcelángyár", ez áll a víztartályon. Gustavsberg! Ahá, szóval innen ismerős a név! Gustavsbergi Porcelángyár! Ki tudja, hányszor olvastam el kiguvadt szemekkel, hogy tudat alatt belopózott az agyamba, és

most erősebben kapaszkodik, mint a rokonaim születésnapj dátumai? Ezen az elven alapszik a reklám is.

Kész vagyok. Már? Vízzubogás. Az egész ház megtelik szörcsögő nyöszörgéssel. Az ajtóból visszafordulok. Fedő vissza a helyére! Eggyel kevesebb az ok az utólagos, szűrős megjegyzésekre.

Visszafekszem. Úgy látszik, nem voltam elég gyors, kiment az álom a szememből. Aludnék, de nem tudok. Az sem sokat javít a helyzetemen, hogy a

Zasszony rám fújja a tegnap még oly illatos melegszendviccsel bevett fokhagyma bukéját. Este ping-pong, el ne felejtsem! Az öregfiúk csapatbajnokságának utolsó fordulója. Csak győzelem menthet meg a kieséstől. Kisarnoldnak is ígértem valamit. Felírtam, cetli a kabátom zsebében.

Délutánonként bezzeg, ragad le a szemem, de most nem akar. Forgolódom, nem segít. Ha a bal oldalamon fekszem, akkor az ördög sugdolózik a fülembe, ha a jobbon, akkor a démonok. Hanyatt meg sötét gondolatok töltnek el, hason fekvé pedig parázna ötletek kelnek életre. Vajon mit csinált az ősemler, amikor hajnalban felébredt? Bizonyára megdugta a hozzá legközelebb fekvő nőtényt, attól aztán elbágyadt és visszabubukált. Oldalra

sandítok. Áh, szóba se jöhet. Egyszer, amikor szörnyű rosszul voltam, keserves nyöszörgésemre felébredt, és hipochondertól kezdve mindennek elmondott. A lázamat is rosszul olvasta le. Legközelebb a mentőknek telefonálok, minthogy felébrezzem.

Tulajdonképpen nem értem: mi az, ami arra kényszerít, hogy itt feküdjem, és makacsul alvással próbálkozzam? Felnőtt vagyok, szabad ország polgára. Akkor meg jobb, ha felkelek, és csinálok valamit.

Ajj-ájjjj... Fsssssszzzz... Hányszor kértem, hogy ne hagyja a küszöbön a fapapucsát. Szerencsére nem ébredt fel. Jó az alvókája. Kisántikálok az előszobába. Tipikus: nincs újság. Hogy is lenne, amikor még csak reggel 4 óra van, azaz a mikrón 4.01, a videón 3.58 és az ébresztórádió 4.03. Csak a falióra szerint van negyed egy. Tegnapról késik. Hazafelé jövet veszek elemet.

Ha már úgy sincs mit csinálnom, megöntözöm a növényeket. Satnya hibiszkuszok, de időnként szép virágokat eresztenek kinyitásban a konyhaablak párkányán. Kétszer is öntök a tányérkákba, ki tudja, mikor jut még az eszembe. Legalább nekik legyen jó a hajnaluk. Jóérzés tölt el, bizonyára ez is a közelgő öregkor jele.

Az utca kihalt, hidegnek néz ki odakint, olyan mínusz öt fok lehet. A fákon mikroszkopikus rügyek, talán még az ősszel bújtak ki. Az első vers, amit az iskolában tanultam: „Kopaszok a fák, a bokrok/Erdő, erdő, hol a lombod?” Tovább nem tudom, de nagyon depressziós vers volt.

Innen a magasból látni a tengeröböl túlsó oldalát. A jég fehérje dereng a félhomályban. Este támolyni fogok a fáradtságtól, az ellenfél meg az élvezettől, hogy megvert. Megint valami morgós öregekből toborzott veteráncsapat lesz az

ellenfelünk. Pihennem kellene, helyette itt nézem a falakat.

Olvastam az újságban, hogy némely népek hite szerint elalváskor átadjuk a lelkünket megőrzésre Istennek, hogy reggel patyolat tisztán visszakapjuk. Lehet benne valami, hiszen néha az az érzésem, hogy a Zasszony valaki másnak a lelkét kapta vissza. Persze, tudom, hogy bal lábbal kelt fel, azért oly morgós. Pedig igazán kíváncsi lennék arra, hogy kibe költözött az a jókedvű, türelmes lélek, akit egy szép nyári délután megszólítottam az utcán.

Ha meg korábban adta vissza a lelkem, akkor küldhetné kissé hamarabb az újságot is! Most mit csináljak a patyolat tiszta lelkemmel újság nélkül? És ott van a napló!! Nem vagyok komplett: könnyelműen elvállaltam. Belementem a csapdába! Na, majd csak kitalálok valamit. Legfeljebb azt mondom, hogy sok dolgom volt. Vagy elintézem néhány szóban: Hajnal, kávé, busz, gyűlés. Remélhetőleg nem lesz hosszú, jön valami guru, egy unix-nörd. Aztán utazás haza, otthon, vacsora, híradó... Esetleg: „Nem mond neked ez valamit?” De csak holnap. Majd holnap.

Írjam talán azt, hogy az autóbuszon történt valami érdekes? Ugyan, mi történhet? (És érdekel ez vadidegen embereket a földgolyó másik oldalán? Jó, nem a másik oldalán, hanem innen ezer-kétezer kilométerre.) Legfeljebb annyi történhet, hogy az a taknyos kiskölyök az anyjával nem fog az utolsó pillanatban megállni érni. Tele van a gyerekkocsi alja cuccokkal, a múltkor is belefájdult a derekam az emelésébe. Néha nagyon fáj a derekam. Most is olyan jól esik az ágy... Jóóóó elnyújtóóóozom... Az én ágyikóm. Olyan jó lenne álmodni valamit... valami érdekeset, ami aztán egész napomra kihat.

Zutty... Mi volt ez?! Ja, megjött az újság!

II. Felgördül a függöny...

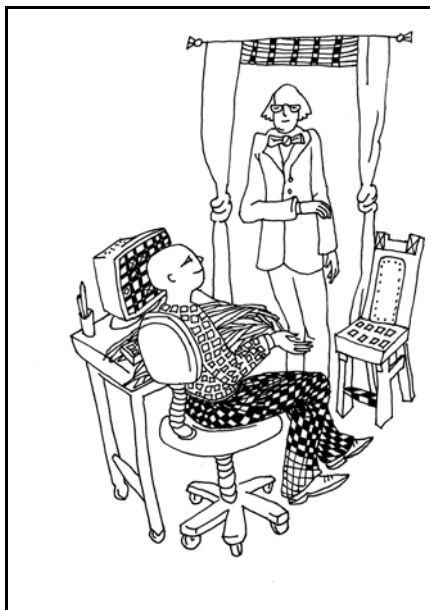
6.05-7.30

- Hej Ragnar! Mi újság? - A bemondó jól ismert hangja megtöri a hajnali csendet. És Ragnarnak nem kell kétszer mondani, dől belőle a panasz. Félálomban hallgatom a nyugdíjas nyűgös lamentálását. Humoros szerepjáték, néha egészen szellemes, felvidítja a reggeletem. Éppen a kormány legújabb baklövése van a terítéken.

Ébresztőnk, a *Vinyl 107* rádióállomás, garantáltan csak régi, 60-as évekből való ismerős slágereket sugároz. “Sí lávsz júú, jé-jé-jé”... “Béjbi, béjbi”... ilyesmi. A többi adó, mint az *Energy* és a *Bandit* a fiatalabbakhoz szól, sőt még a *Klasszikus Sikerek* is, ahol egy bizonyos Dave nyomja a sokakat botránkoztató sódert. A múltkor gyomorgörcsök gyötörték, és azon elmélkedett, milyen szerencse, hogy egyedül vezeti a műsort. Térdig a zöldessárga gázban. Csupán a takarító tónó életéért aggódott egy kicsit.

Erről jut eszembe az *Egér a pizzában* című vándorregye gyűjtemény, amit az

Interneten találtam. Az újra és újra felbukkanó mendemondák közül az egyik egy házaspárról szól, akik kiadós babfőzelék elfogyasztása után leugrottak a főtéri cukrászdába egy kis süteményért. Amíg a feleség vásárolt, a férj az autóban ülve várta. A sor lassan haladt, a bab alattomosan dolgozott, a felgyülemlett gázok egyre elviselhetlenebb kínokkal gyötörték a hölgyet. Amikor aztán végre sorra került, reszkető kezekkel fizetett, kikapta a süteményes csomagot az eladó kezéből, és kiviharzott a cukrászdából. A parkolóban feltépte a kocsiját, beugrott a várakozó autóba, és kéjesen recsegtetve könnyített magán. - Mire várunk? - fordult a kormánynál ülő, megrökönyödéstől tágra nyílt szemű, vadidegen pasashoz.

Úgy tűnik, a házastársak között nem szégyen az ilyesmi. Giuliano, a szomszédból, azért bontotta fel eljegyzését Karinnal, mert az utóbbi egyáltalán nem fékezte magát, sőt értetlennek viszonyult társa tiltakozásával szemben. Egy olasz férfi soha nem fog beletörődni abba, hogy felesége nyíltan áldozzon a természet által megkövetelt ingereinek. A titkárnöknek valószínűleg nem olasz a férje, mert a múltkor beszélgetésünket megszakítva, rám mosolygott, elnézést kért, és "Megyek pisilni!" bejelentéssel ellavírozott. Így tanulta az óvodában, és a napköziben.

Ragnar recsegő hangja belefűl a kávéfőző harákolásába. Remélem, megtöltöttem az este, nem mint a múltkor, amikor csak vizet raktam belé. Hajszálvékony szálon függ a tegnapi ígéret beváltása, semminek sem szabad elrontania a Zasszony hangulatát. Tejet töltök a kávé-

ba, hónom alá csapom az újságot, és beegyensúlyozok a szobába. Figyelmem tárgya ülve vár az ágyban. Meglepetésemre megköszöni. Pillanatok telnek el, amíg felocsúdok. Persze, a napló!

Az újságból a *Sport és Apró hírek* rész az enyém. (Majd, ha sok pénzünk lesz, akkor két újságra fogunk előfizetni.) Még egyszer körülnézek, aztán behúszom magam mögött a fürdőszoba ajtaját. „Négy nullra kaptak ki a fiaink a spanyoloktól!” - kesereg a főcím. Lássuk, mi történt a tegnapi jégkorong-fordulóban. Mi?? Nem volt forduló? Ha ezt tudom, könyvet hozok magammal. Akármilyet csak könyv legyen. Habár, nem is annyira az olvasás, mint a nyomtatvány illata az, ami megindítja a folyamatot. A könyvtárban például mindig rám jön. Vagy csak akkor,

amikor az alsó polcok előtt guggolva keresgélek?

Az apró hírek talán megteszik a kívánt hatást. Az első egy hím gorilláról szól, akit több hónapos önmegtartóztatás után engedtek össze három nőtsténnyel. Szegény, örömeiben egy ideig Bálám szamaraként kergette a hölgyeket, aztán a szívéhez kapott és kimúlt. Ezek a nők játszanak az ember életével!

Azért kötve hiszem, hogy gorilla volt. Inkább csimpánz. Olvastam a múltkor, hogy azoknál a fajoknál, amelyeknél a szaporodási stratégia magas fokú promiskuitásra épül - a hímek egyszerre több hölgynek csapják a szelet, ami aztán megfordítva is érvényes - az öröklődés folyamatában jelentős szerepet játszik a golyóbisok mérete. A hímgorilla testi erejével kiharcolja a hárem fölötti uralmát, és életre szóló kapcsolatban áll a választott nőtsténnyel, így a herék nagysága nem játszik különösebb szerepet a túlélési folyamatban. Ezért van az, hogy amíg a 200 kilós gorilla nevetéségesen kicsiny szerszámmal, és a hozzá tartozó 10 grammos mogyorókkal viszi tovább az apai ágat, addig az alig ötven kilós, csélcsap csimpánzfűnnek - hogy valami esélye legyen a konkurenciával szemben - 60 grammos diók csörögnek a zacskójában. Így válik a test és a golyók súlyaránya egy faj szexuális szokásainak biztos mutatójává. (Az, hogy a testépítők maxi izmaihoz mini tesztikulák járnak, eleve meggondolkoztatja az embert.)

Tudták ezt jól az ókori Rómában is. A szenátorok eskütétel közben mélyen az öv alatt, a szívüknél is becsebb testrészünkön tartották a kezüket - innen származnak tanúskodással kapcsolatos szavaink, a teszt és a testamentum. Hogy mi mindent nem tanul az ember!... Tessék? Milyen ollót kérjek? Hogy félórája ülök már? Akkor majd a munkában. Ott nem zavarják az embert.

Kisarnold mocorog. Kelj fel, édes fiam. Ül fel, akkor békén hagylak. Nem hallottam a választ? Jó, öt percet, de csak ötöt. Szalámit vágok, tevizet teszek főni. - Menj fiam a fürdőbe, ne fond a lábad. Kaphatnám az újság első részét? Át szeretném futni a munkában. Nem láttad a táskámat? Tudom, hogy rendetlen vagyok, de nézd csak: Szabad a fürdő! Egyél fiam, ne bámulj magad elé. Leckéidet nem kérdezem, mert úgyis azt válaszolnád, amit hallani szeretnék. Fogmosááááá! Persze, hogy foglalt, ha annyit totójjazol. Hányra jössz? Mi az, hogy nem tudod?

Ez elment...

A telefont kihúzom a dugójából, leeresztem a szobaablak rolóját. A Zasszony talpig munderban vonul ki a fürdőből. - Minek pingáltad ki magad? Hogyhogy méész munkába? Hát nem arról volt szó?... És egy órát sem késhetsz? Jó, jó, nem akadékoskodom, nem én, csak arra gondoltam, ha már úgyis...

- Este kibontunk egy üveg bort. Nem mond neked ez valamit? - Vigasztalólag csücsörít a tükörből. - A kesztyűmet nem láttad?

Ez is elment...

Fenébe a zuhanyozással. Roló fel. Telefon vissza. Fogmosás. Borotválkozás. A kabátomat a lépcsőházban gombolom be.

III. Hosszú, kanyargós út

7.30-8.30

A régi újságokat berakom a parkoló mögötti sárga házikóba. A példás rendben sorakozó kötegekből előkukkanó fejlécekből ítélve, szomszédaink a szociáldemokrata pártra szavaznak. Kivéve talán az újságírókat a harmadikról, aki kommunista, de a szó jó értelmében. Van neki autója, háza, meg nyaralója is. Szóval olyan humanista kommunista. Csak szavazni nem szavaz a gazdagokra.

A buszmegállóban többnyire fiatalok várakoznak, a dermesztő hideg ellenére nyitott kabátban. Frissen mosott hajuk divatosan csapzott és cigarettáznak. Úgy látszik, szerencsés napom van, mert a gyerekkoecsis nőt nem látom. A focipályán nagyjából már elolvadt a múlt héten hullott hó, csak az északi oldalon, a háromszázhatvanöt éves tölgyfák mögött virít még valami fehérén. (A tölgyfák életkorát nagyon pontosan meg lehet határozni: annyi éves, ahány centiméter mellmagasságban a kerülete. Ennél pontosabban pedig úgy, hogy az ember bemegy a könyvtárba és felüti a környékről szóló leírások egyikét. A mi tölgyfáinkat 1633-ban egy Peter Wallenstien nevű

pap ültette.)

Mindig arról ábrándoztam, hogy tenger mellett lakom. Na, tessék, erre beteljesült: a nádasnál kezdődő jégpáncél alatt a Balti tenger vize kocsonyásodik. Sajnos, elfelejtettem hozzáábrándozni azt, hogy a vize meleg és sós legyen, a partja pedig homokos.

A piros Volvo busz halkán csúszik be a megállóba. Szépen, érkezési sorrendben szállunk fel. Semmi előreengedés, udvariaskodás. Beülök kedvenc helyemre, és a helyi szokás szerint magam elé meredek. A vezető türelmesen megvárja, amíg a szerezsenyerekek is kirohannak a követségi lakásból. Cipőfüzőjük hosszabb, mint papa országa hitelezőinek a listája. A késői punk csemete is befut, szakadt jeansben és pólóban. Belediderg az ember a nézésébe. Iskolatáskája nincs, azzal csak veszítene hitelességéből.

virágait. És ha már úgylis a szomszédban járok, akkor talán sakkozhatnánk egyet.

- Majd máskor, ma meccsem van - szabadkozom. Fizetünk, megvárom, amíg elővakarja a koronáit. Veszek egyet a metróbejáratnál kirakott, ingyenes újságból, áthúszom a mágneses kártyát az automata kapu olvasóján. Kétszer, mert Sanyinak nincs bérlete. Az autója a javítóban, a pénze meg a bankban. - Ilyenkor nem szokták ellenőrizni - nyugtat meg. Lent, a peronon elválnak útjaink. Sanyi északnak tart, én délre megyek. Vonatom szokás szerint késik. Több százan lehetünk, ennek ellenére nagyobb a csend, mint a templomban.

- Ki volt az? Rokon? - furakodik mellém Ingrid. - Az - hagyom rá pillanatnyi gondolkodás után.

Skandináv értelemben, a család kizárólag a férjből, a feleségből és a gyerekekből áll. A nagyszülők nem családtagok. Azért fizetjük a magas adót, hogy öregkorukra gondjukat viselje az állam. A bevándorlók megtűrik a nagymamát és nagypapát, rossz nyelvek szerint azért, hogy klánokba tömörülve csaljanak, és meglopják az államot.

Évekkel ezelőtt, amikor Sanyiékkal, Feriékkel és Lacival bámultuk a svéd Walpurgis, azaz Valborg estéjén a dalokkal és csuklásokkal fűszerezett, kollektív máglyagyújtást, egyszer csak előttünk termett a szélsőjobboldali „Új Demokrácia” párt hírhedt elnöknője.

- Ááá! Szóval ez a CSALÁD!?! - nézett végig rajtunk, világoszöld szemlencsén keresztül Vivianne. (Négy hónappal később pártja 12 százalékos eredményt ért el az országos választásokon.)

Mindig büszke voltam arra, hogy ismerőseim sorában nincs politikus, rendőr, sőt még kórházportás sem. Rendes ember nem lehet sem kapus, sem pedig nagykövet. Ezeket ugyanis azért állították oda, hogy akadályozzák az embert a célja elérésében. Na, de nem Vivi volt a leghíresebb ember, akivel volt szerencsém kezét rázni. Néhány évvel ezelőtt Borg és Wilander a Királyi Teniszcsarnokban búcsúmérkőzést játszott. Előtte Nastase bohóckodott Tannerrel, és nem állhattam meg, hogy ne gratuláljak Nastasenak a régi Davis-kupa döntőért, a Stan Smith-el vívott, idegölő csatáért. Láthatóan jól esett neki. Az adogatásairól híres Tannerrel is kezét ráztam. Aztán odajött Borg is, meg Wilander. Úgy éreztem magam, mint amikor gyerekkoromban, a kispadról szorongva néztem városunk első osztályú csapatának a mérkőzését.

IV. Gondolatok a kutatásról

8.30-10.00

Az Egyetemenél többen leszállunk. Ellenkező irányból is érkezik vonat, sietősebbre fogjuk a lépteinket. A kapuknál újabb tömörülés, kisodródunk a permetező esőbe. A tömeg kétfelé oszlik: a csinos honleányok a jobboldali ösvényen folytatják

az utat a humán tanszékek felé. Mi, a többnyire félretaposott cipőjű, hátzissákkal imbolygó, multidioptriás csordát követjük. Tudom, rossz szakmát választottam.

Előveszem a mágneses kártyát, beütöm a kódot a folyosójátó mellett díszelgő ládikóba. Szobám ajtaja tárva-nyitva (a munkahelyen senki sem csukja be az ajtaját), az íróasztalom előtt vár kényelmes székem, amit fondorlatos módon szereztem. (De csitt, az ember ne próbáljon minden lényegtelen dolgot belesuvasztani a naplójába.) Bekapcsolom a PC-met, egyből beugrik a *windows*. Húsz levelem jött, kb. ennyire számítottam.

Léptek hallatszanak a folyosóról, arcomra fagy a mosoly. Kajla, tojásfejű, szemüveges krapek lép be, a professzor. Közli, hogy kilenckor szeminárium lesz az emeleti gyűlésteremben. Szerinte: érdekes előadás lesz. Magyarra fordítva: kötelező a jelenlét.

Annyi időm maradt, hogy kávé hozzak. A folyosón Ratti, a középkorú, indiai vendégkutató szegődik hozzám. - Good moorning! - Vigyorog, miközben lajhárt meghazudtoló lassúsággal vonszolja magát. Otthon állítólag szolgálókat tart, akik sietnek helyette. Mire a terembe érünk, már csak az első sorokban van hely, az összes szunyálósarkok foglaltak. - Azért sem figyelek oda! - határozom el magamban.

Ha valamit igazán utálok, azok a szemináriumok. A kiszemelt szerencsétlen három héten át dolgozik az előadásán, hogy aztán lámpaláztól reszkető hangon, valami abszurd hülyeséget próbáljon népszerűsíteni. Az első mondat után kiszárad a torka, mire szimpátiából, vagy nem is tudom miért, valamennyien köszörülni kezdjük a torkunkat. Eszméletlenül lassan beszél, minden mondatot megrág, nehogy elcsessze a bevezetőt. Az előadásra szánt idő utolsó percében aztán rádöbben, hogy a fele még hátravan. Eszeveszett kapkodásba kezd, és csak akkor nyugszik meg, amikor a professzor, pár begyakorolt frázissal megköszöni a tudomány oltárán hozott áldozatát.

Néhány évvel ezelőtt engem is felkértek kutatásom eredményeinek ismertetésére. A végén elmaradt a professzori méltatás. Állítólag egy másik gyűlésre kellett sietnie. Nyugdíjazás előtt álló kollegám, alaposan körülnézve sügta, hogy ez volt életében az első előadás, amiből mindent megértett. Hát hogyisne!!? Csocsó, hajdani fizika tanárom végigkérgetett volna a városon, ha kérdéseire nem válaszolunk tömören, érthetően és helyesen. - Mi az energia, fiam? - kérdezte minden bevezetés nélkül, miközben töltőtolla hegyét az osztálynaplóhoz közelítette. - Munkavégző képesség - jött elő kisagyam mélyéről. A tollhegy tovább siklott. Aznap már nem érhetett nagyobb baj. Hitchcockot meghazudtoló leleményességgel tartotta ébren a figyelmünket. Ha valaki elmerengett az óráján, az súlyos szertári kulcsosomójának landolására riadhatott. Egyszer sem tévesztett célt, ami ugyancsak hozzájárult félelmetes hírneve megalapozásához. Ráadásul vissza kellett vinnünk a kulcsokat a katedrához, ami gyakran feletteléssel járt.

Manapság már nem indítja meg a tanár naplóban való keresgélése „a mai de-

generáció" szervezetében az adrenalin áramlását. Talán ez lehet az oka a horrorfilmek egyre növekedő népszerűségének. Kevés a természetes izgalom, valamivel pótolni kell a hiányát? Vagy ki tudja? Elég horrort szolgáltatott akkoriban a mindennapi valóság.

Magam sem értem, miért zavar annyira az, hogy néhanapján ki kell ülnöm egy unalmas előadást? Nem mindenkinek jutott osztályrészül az, hogy ilyen kényelmes munkakörülmények között tengesse az életét, miközben mások sokkal nehezebben keresik a kenyerüket.

- Jé, te kutató vagy? - szokták kérdezni tőlem. - Mit csináltok ti tulajdonképpen? - érdeklődnek gúnyos arckifejezéssel azok, akiknek csak a fizikai munka jelent valamit, minden más lógásnak minősül. Ilyenkor lehajtom a fejem, úgy magyarázom, hogy hát kísérletezünk, írogatunk, aztán megint kísérletezünk... Eleinte azt is hozzátettem, hogy kutatás nélkül még most is ott ülnénk a barlangban. - Hehehe, de jó vicc... - Nincs meggyőzőbb érve. Tény, hogy nem lehet egész nap felfedezni. Sok az üresjárat, amit ki ezzel, ki azzal tölt ki.

Hajdani főnököm apró ember volt, ámde sok hasznos tanáccsal ellátott. Az első, amire szóról-szóra emlékszem, így hangzott: „A kutató jó, ha négy órát dolgozik naponta. De ez is sok!” Fiatalkorban fogékony az ember, nekem ezt sem kellett kétszer mondani. Útmutatásának hála, átvészeltém a nehéz éveket, a kutatás normázására tett különféle kísérleteket - odafent nem hallottak az ötletaszályról -, a szakirodalom mellőzését. Itt nem mondtak semmit, de egy hét alatt rájöttem a néhai bevezető egyetemes voltára. Ha a politikusok - akik évről évre kiszabják a nemzeti jövedelemből (avagy adósságból) a kutatás támogatására szánt szeltekét - tudnák ezt, meggyőződésem, hogy bezárnák a kutatóintézetek és az egyetemek nagy részét.

A felfedezés többnyire véletlen műve. Az igazi áttörést legtöbbször a melléktermékek jelentik. Néhány megszállott, minden ellenállásra fittyet hányva végigviszi az elképzelését, és a törekvései gáncsolásában élen járó prof learatja a babérokat. Ez utóbbi, valamikor ragyogó alkalmazkodó képességgel rendelkező, egy kereskedelmi segéd napi munkájához szükséges intelligenciájú fiatalember volt, akit az akkori professzor többszörös teszteknek vetett alá, gondolván, hátha csak szimulálja a korlátoltságot. Amikor pedig eljött a nyugdíjazásának napja, mindent megmozgatott, hogy védence lépjen a helyébe. Hálából továbbra is bejárhat, matathat a könyvtár melletti kissozóban, feliratkozhat az elektronmikroszkóp várólistájára. (Ha utána következel, legalább félórdba telik a potenciométereket helyrefordítani.) Továbbra is részt vehet a gyűléseken, és ami a legfontosabb: együtt löncsolhet a tanszék karrierista alkalmazottaival. (Ha minden akarata teljesedhetne, a katedráját is magával vinné a sírba.)

Tegyük fel, adott egy fehérköpenyes, heterogén halmaz. Egyedei kutatgatnak, tanítgatnak... amíg valamelyikükből egyetemi tanár lesz. Na kiből lesz az? Hát abból, aki a főnökké válás módozatait kutatta. (Kivéve persze, a miniszter sógo-

rát.) Mert ha valaki igazán gyakorolja a mesterségét, akkor az leköti minden figyelmét, és nincs ideje könyökléssel foglalkozni.

Eleinte nem nagyon álltak szóba velem. Hiába kértem többször is köpenyt a raktárból, nem kaptam. Egyszer, amikor a professzor szobáját takarították, beementem, és leakasztottam egyik köpenyét a fogasról. (Szegény chilei takarító azt hitte, hogy valamelyik bennfentes vagyok.) Igazából vissza akartam vinni másnap, mert egy kicsit bő volt, de véletlenül ráömlött egy tenyérnyi lyukra való kén-sav. Bizonyára letagadta volna, hogy az övé volt. (Amikor meglátták, hogy van köpenyem, azonnal kaptam kiutalást még kettőre. A kutya is oda szarik, ahol már van. Nem furcsa az élet?)

Na, végre! Még két celluloid lap van hátra. Ezt is kibírtuk! Nagyon szép volt, nagyon jó volt, mindenki elégedett. Széktologatás, aztán irány az emeleti kávézó. Ratti csámpázva követ. Már rég a kávé szürcsölgetjük, amikor megjelenik.

V. Olaf, Pancho, Kalle és a többiek

10.00-12.00

Manapság az egyetemi alkalmazott státusza - elsősorban a kutatóra gondolok - egyáltalán nem olyan magas, mint amilyen a hatvanas években volt. Amíg az ipar, a magánvállalatok, két-háromszoros fizetéssel csalogatják a frissen végzett, reményteljes hallgatókat, addig csak a szentek, a boldogtalanok és a vendégkutatók maradnak az egyetemeken. Na meg az olyanok, mint én. Részlegünk lompos dolgozói évtizedeken keresztül ugyanazt a váltás ruhát nyúvik. Olaf is, amióta ismerem, szürke, gyapjú pulóverében és kopott farmerében jár dolgozni.

Olaf norvég matematikus, intézetünk számítógéprendszerét gondozza. Agglegény, azt rebesgetik, hogy viszonya van személyi számítógépével. Haja állandó jelleggel félrealudva, szemüvegén ujjlenyomatok. Nyelvét kidugja az erőlködéstől, a széles mozdulatokkal gesztikuláló Panchot figyeli, közben megállás nélkül ropogatja a bütykeit.

Pancho két hónapja érkezett Costa Ricából, egy évig kutathat valami svéd környületi alaptól kapott pénzből. Kegyetlenül törí az angolt, de azért megértjük, amit mond.

- Tegnap Karinnál voltam. Tudjátok, az a magas, szőke technikus kollegám. - Bólogatunk, Karint valamennyien ismerjük. Ő készíti a legjobb mintákat az elektronmikroszkóphoz. - Na, gondoltam, Pancho, eljött a te időd, most mutasd meg, hogy milyen egy Speedy Gonzales vagy. Tudtam, hogy nem illik késni, ezért pucba vágtam magam, és jóval a megbeszélte időpont előtt érkeztem a megadott címre. Karin köldöknél hasadó háziköntösben fogadott. Haja vizes volt - nyilvánvalóan a fürdőből jött ajtót nyitni. Kivágása legmélyéig elpirult, és nagyon kedvesen beinvitált. Kicsit furcsállottam, hogy egyből a lényegre térünk, de hát, mi

mást várhattam volna? - Sokatmondóan körbejárta a tekintetét. Várjuk a folytatást, Olaf hangoskodva nyeli a taknyát.

Nem lehet tudni, ki indította el a mendemondát. Lényege az, hogy a külföldi látogatók szentül meg vannak győződve: a svéd nők csak azt várják, hogy leteperjék, és azon nyomban magukévá tegyék őket. Az igazság közben az, hogy a várakozásban felgyült hormonoktól félőrült hidalgó csupán levegő a svéd honleány előtt. Sőt, vákuum. Tény és való, hogy emberünk néhány sikertelen kísérlet után, még egy elejtett pillantással is megelégedne.

Az, hogy eddig még nem cáfolták meg e tévhitet, minden valószínűség szerint annak tulajdonítható, hogy a póruljártak nem maradhatnak el hantázásban elődeik mögött, akik skandináviai tartózkodásuk végeztével, hetet-havat összelódítottak képzeletbeli hódításaikról. - „Hogy-hogy nem dugtál meg egyet sem? Hiszen Pedro tizzel, Diego meg hússzal lefeküdt!” - hüledeznek a haverek otthon. Ezt elkerülendő, szerényen bevallanak harmincat. Így születnek a legendák.

- Mondom Karinnak - folytatja a beszámolóját Pancho -, jöjjön közelebb, van hely kettőnknek is a kereveten. Szabadkozott, hogy még van egy kis dolga a fürdőszobában. Behívta a konyhából a nővérét, Gunillát, hogy addig is szórakoztasson. Még szökebb, még magasabb, mint a húga. - Várok ám másokat is! - szolt vissza kacéran a fürdő ajtajából. - Szóval gruppszex lesz? - futott át az agyamon. Felpattantam, hogy a karomba zárjam. Ekkor betepegett egy kisleány, mögötte egy férfi, akiről kiderült, hogy valamelyiküknek a férje. Nem volt időm elhűlni sem, mert csengettek, és a szoba hamarosan megtelt a kollegákkal. - Pancho két kézre fogta a fejét. - A születésnapja volt, és nekem erről egy szót sem szoltak. Tiszta szerencse, hogy nem volt időm a kezdeményezéshez.

- Az sem lett volna baj - szolalt meg Olaf. - Azt mondtad volna, hogy be voltál rúgva, és nem emlékszel semmire.

Hát ez az! Nálunk az volt a virtus, hogy sokat igyál, de talpon maradj. Itt az a legény a gáton, aki minimális italfogyasztás után esik kómába. Italosan senki sem felel a tetteiért, ezért az is előfordulhat, hogy annyira felbátorodnak, hogy nőnemű lényt is megszólítanak. Egyik finnországi hajóutunk alkalmával a vendéglőben táncoltunk a Zasszonnyal. A férfiak nézegették, nézegették, de nem merték elkérni. Inkább rendelték maguknak még egy-egy pohárral. A reggelinél aztán jöttek sorban bocsánatot kérni. Hátha mégis felkérték, és történhetett valami malőr, amire nem emlékeznek. Biztos, ami biztos.

A szomszédos asztalnál formás, testhez álló feketébe öltözött lányok. Az egyiknek különösen szép az arca. - Nem tűnt fel nektek, hogy mennyi csinos nő ül körülöttünk? - sóhajtok félhangosan.

- Rég nem voltál együtt az asszonnyal... - kapja el pillantásomat Igor. - Ha így folytatod, meglásd, még a szakácsnő is tetszeni fog.

Ez már sok szegény Olafnak. Az órájára pillant, és felpattan. Sziszegve próbálja kiszabadítani a kávéscsésze fülébe szorult ujját, maradék kávéja kilöttyen az

asztalra. Pancho segít a szétválasztásban.

A folyósón elválunk, a távolban csengő telefon nekem szól. A Zasszony az. Mézes-mázos hangja egyből haragosba csap, amint mentegetőzésem csíráit észleli. - Mi az, hogy nincs időd? Löncs alatt beugrasz a könyvesboltba, és veszel egy gyerekkönyvet! - Aztán megint a selymes bűgás. - Este aztán, tudod... Ugye nem felejtetted el? Na, szia. - Katt.

Én felejtettem volna el?

Statistikai adatok szerint, az átlag férfi, húszpercenként gondol a szexre. Ez nálam változik: előtte percenként, utána három-négynaponként. Nagyon esedékes már, mert az utóbbi tíz perc alatt többször támadtak pajzán gondolataim. Hát persze, hogy nem felejtettem el, de ma még dolgoznom kell.

Átmegegyek a laborba, kesztyűt húzok, és egy hosszú fogóval óvatosan kiszedem az éjszakai termést. Végezetül becsukom a kemence ajtaját. A tégelyek egy ideig még sugározzák a fényt, aztán a kihűltet szimulálják. Nem merem őrizetlenül hagyni őket, mert halom a folyósón Kalle hangját. A múltkor hanyagul felkapta az egyiket. Meglepetésében vagy két másodpercig a kezében tartotta, és csak azután vágta a falhoz. Azóta nem merem kockáztatni a testi épségét.

Kallérről, első ránézésre, százkilós csecsemő jut eszébe az embernek. Senki sem tudja, hogy került ide. Azt sem, hogy milyen kiképzésben részesült, mit kutat. Állítólag mindig is itt volt. Imádja a labort. Kedvenc időtöltése a mozsarazás, a kemény anyagok őrlése. Ilyenkor elnéptelenedik a részleg, a táblán megbicsakló kréta sikitására emlékeztető, csikorgó hangtól lehetetlen valamit is csinálni. "Nyik, nyik, kiiiiiiirc, kiírckkkrrrrr." Az ember akaratlanul szájába kapja az ujját.

- *Tjana* - dűnnyögi. (Csénának ejtik, szolgít jelent.) Rejtett pillantást vet az asztalomon példás rendben sorakozó tégelyek felé. - Helyzet?

- Tűrhető - mondom vállat vonva. Kalle közben már a szárítószekrényben kotorászik. Némi tétovázás után kiemeli az egyik óraüveget, gyanakodva szemléli közepén a zöldesszürke foltot. Amióta kicseréltem a homokfürdön gőzölgő, kétliteres pohárban a tömény sóoldatot desztillált vízre, alaposan megrendült a bizalma a környező világgal szemben. Ahogy bámulta a pohár fenekén egyre zsugorodó, nedves foltot... Még üvegbottal is megvakarta, hátha mégis kikristályosodik belőle az a fél kiló só.

Mással nem mernék tréfálni. Monika sírva fakadna, Bengt a szakszervezethez fordulna. Egyiknek sem jutna eszébe visszaadni, vagy értékelni a viccet. Szegény Rattit meg sajnálom. - Oh, yes - mondaná, mint mindig, amikor nem ért valamit. - Oh, yes...

A folyósó megtelik izgatott hangokkal, a Kisprofesszor és kísérete megy ebédelni. Kalle otthagya csapot-papot, táguló orrcimpákkal ered utánuk. A Kisprofesszor az estin végezte az egyetemet, tudományos beosztását a szakszervezeti tevékenységének köszönheti. Munkatársai jól tudják, hogy jövőjük a közös löncsön való részvételen múlik. Egyikük sem kockáztatja, hogy akár egyszer kimaradjon

belőle.

A tégeyek kihültek, indulok magam is löncsőlni. Azaz a városba, könyvet vásárolni. Az úton veszek kebabot, vagy egy MekDöncit.

VI. A pofátlanság teteje

12.00-13.00

Östermalmnál szállok le a metróról, innen egy ugrás az Akademiabokhandel, Stockholm legnagyobb könyvesboltja. Nem múlhat el a hét anélkül, hogy ne töltsék el néhány órát a polcai között. Hatalmas a választék, igazi paradicsom annak, aki szereti a szép - és méregdrága - könyveket. Mivel mindet úgysem tudnám megvenni, hosszas válogatás után kiválasztok egy kedvemre való kötetet, nekidőlök a könyvespolcnak és böngészek.

A bestsellereket - Stephen Kinget, Sidney Sheldont meg Tom Clancyt - megszire elkerülöm, inkább a szakkönyveket nézegetem. Sok szép kép, kevés szöveg. (Kinek van ma kedve és ideje Anna Kareninát olvasni? Nekem semmi esetre sincs.)

Gondosan válogatok a címek között. Elsőnek az *Erotikus Masszázs* gusztusos kiadását veszem kezembe, majd az *Így akarok szeretkezni* című remekművet. Végül a *Tao szexológiánál* kötök ki. Írja az embert szárazelemhez hasonlítja, mely minden éjszaka feltöltődik alvás közben, hogy aztán másnap szex közben kiszüljön. Ez utóbbit elkerülendő injakulációt, azaz „kozmiikus” *tantra-orgazmust* javasol.

Bevallom, egyetértek a Tao tanaival. Főleg azzal, hogy hibásan fogjuk fel a világot. Hogy ostobán, olyan dolgokra vágyunk, amelyekre nincs szükségünk, olyan életmód után sóvárgunk, amelyben nem éreznénk jól magunkat. Az élet olyan, de olyan egyszerű: ha boldog akarsz lenni, csak annyit kell tenned, hogy becsülöd magad. Taoista szempontból a savanyúság és a keserűség a kicsinyes, az elégedetlenkedő elme szüleménye. Elégedetlenségeddel egyre szerencsétlenebb leszel. Legjobb az, hogyha betartod a *Vu Vejt*, a legkisebb erő kifejtés elvét. Mindent a *Micimackó és a Tao* című könyvben olvastam. (Ha majd a *Micimackó és a Tökét* vagy a *Micimackó és az Empireokriticizmust* is megírják, akkor azokat is elolvasom. Mert az eredetiből egy szót sem értettem. Nem is nagyon próbálkoztam.)

Tudásszomjam enyhül, lerakom a könyvet, átmegek a gyermekosztályra. Kláriék Istvánkája holnap tölti hetedik életévét, neki lesz a könyv. Igaz, hogy manapság a gyerekek számítógépet, CD lemezen tárolt programot, meg új hangkártyát kapnak a születésnapjukra, de amikor én Istvánkával egyidős voltam, a könyvnek örültem a leginkább. Ezért abban egyeztünk meg a Zasszonnyal, hogy könyvet viszünk ajándékba. A könyv olyan, mint egy jó barát. Komolyan mondom, hiszen a gyerekkori barátainak neve nem jut eszembe, de legkedvesebb

meséskönyvemre ma is emlékszem. Egy majom és egy elefánt amerikai utazásáról szól. „Én és Bubu. Becsapjuk az óriáskígyót.” Így kezdődött Muki majom beszámolója. Luxushajóval kelnek át az Óceánon, New Yorkban előkelő szállodában laknak, ahol bonyodalmak sorozata történik velük.

Amikor himlős, kanyarós vagy éppen mumpszos voltam, édesanyám felolvast nekem. Végigszipogtuk a *Kincskereső kisködmönt*, együtt reszkettünk Vicával és Gergővel Jumurdzsák épen maradt szeme pillantását elképzelve. Ott álltam Tímár Mihály mellett a Balaton jegén, talpam alatt éreztem a rianások lökését. Csak a népmeséket nem szerettem, mert csaknem kizárólag eszmei mondanivalóból állottak, amelynek felismerésével mindig is hadilábon álltam. Ha kifogytam az olvasnivalóból, akkor elvettem az első világháborús Új Idők bekötött évfolyamait, amiket a nagymama könyvtárának legalsó polcán találtam. Faltam az olasz frontról, ötven-hatvan év késéssel érkező tudósításokat, ismerkedtem a szakszakkal: srapnel, Zeppelin, Lomnitz. Alkalmakként meg a *Pallas Nagy Lexikona* köteteit böngésztem, amelyek csodálatos módon átvészelték a „felszabadulást”.

Az ismeretlen címek bizonytalansággal töltenek el. Közben eszembe jutott, hogy egy kapitalista üzletben vagyok, tehát a pénzemért jogosan igényelhetek segítséget. Szemüveges, fiatal eladó áll kedvesen a szolgálatomra.

- Ööööööö... Verne? Sajnos éppen most nincs. Cooper kiadását tervezik... - mondja a kompjúter képernyőjéről felpillantva. - Hogy mondta? Karl May? - Fél-szegen mosolyog. - Nem hallottam róla, sajnos. Talán nézzen körül az újdonságok között...

Nem csodálkozom. A mártírok és más hősök árfolyama nem éppen magas. Északon a hírhedt Jante-törvény érvényes: Nem az egyén, hanem a csoport a fontos. Nehogy azt hidd, hogy valaki vagy! Ennek következtében Old Shatterhandról sem igen hallani. Kivételt a képregények hősei jelentenek. A metróban látni felnőtteket, akik a *Superman*-be mélyedve utaznak. Ilyenkor eszembe jut, hogy annak idején a szellemileg visszamaradottaknak ajánlották a képregényeket. Nem csodálkozom, amilyen fejlődésen mi keresztülmentünk... Amit egykor szarvasmarhák viseltek, az ma már ott díszleg minden valamirevaló, divatos tizenéves orrában.

Megfogadom a tanácsot. Az első képeskönyv, amit kézbe veszek, egy köpésről szól, amely megfagy a hidegben, és addig gurul, amíg egy hatalmas hógolyóvá nem gurulja magát, és kimozdítja a holtpontról az öreg apó súlyos szánkóját... Nem éppen ilyen könyvre gondoltam. Tovább nézelődöm. Az egyik címlapján vakondok, fejét hosszúkás, kolbász-szerű fonat takarja. Címe: *A pofátlanság teteje*. Belelapozok. A kis vakondok fejére egy hosszúkás, barna valami pottyan, és meleg, orrfacsaró büzt árasztó sapkaként ül meg rajta. - Ez aztán a pofátlanság teteje! Pont a fejemre! - méltatlankodik, és nekilát, hogy felkutassa a tettest. Sorba veszi az ismerőseit, de a macska, kecske, tehén, ló, és galamb produkciója távolról sem hasonlít büzlő fejfedőjére. A színgazdag kaki-enciklopédia végéhez

közeledve, egyre nyilvánvalóbbá válik, hogy hősünk nem bír egyedül megbirkózni a feladattal. Szakértőket von be a vizsgálatba. Az eredmény nem marad el. Két légy, száját törölgetve, egybevágó következtetésre jut: A kutya volt.

A kis vakondok tétovázás nélkül felkapaszkodik az ól tetejére. A délutáni álmát alvó burkus fejére apró kis fekete gubacsok potyognak.

Édes a bosszú, még ha oly kicsiny is.

VII. Írjunk vagy ne írjunk cikket?

13.00-15.00

Nem tudok dönteni, így aztán üres kézzel távozom. Akad otthon valami eldugott csokoládé, megteszi az is ajándéknak. Inkább az, mint valamelyik idült alkoholista agyából kipattant szikra nyomán keletkezett irodalmi remekmű! Miért vegyük el Istvánka kedvét az olvasástól. Ha már úgyis bent vagyok a központban, benézek a *Hötorget*-i, azaz a Széna téri bevásárló csarnokba.

Mozgólépcső visz le a kulináris metropolisba, az ínycsiklandozó illatú fűszerek birodalmába. A kebabos ismer, extra szószt csepegtet a közepén kettőbe hasított zsemlebe gyömszőlt, hajszálvékonyra vagdalt marhahúsra. Nyakig maszatos leszek tőle. Nem baj, mert igazán finom. A múltkor meghívtam Rattit, de nem evett, hiába bizonygattam, hogy tőlem aztán senki sem fogja megtudni, hogy nem szent Riskából való, legfeljebb kergéből. Igazságtalanul élcelődtem szegénnyel. Nem tehet arról, hogy a nyakamba varrták.

- Hogy van a családod? - ült le egy szépnek induló nap reggelén a professzorom a kényelmetlen székre. Ahhoz képest, hogy körülbelül három hónapja nem láttam, elég vészjóslóan hangzott kérdése. - Köszönöm, jól megvagyunk - válaszoltam. (Miben törheti a fejét ez a gazember? Nem volna egyszerűbb, ha kiugranék az ablakon, és bevetném magam a cserjésbe? A múltkor, amikor hasonlót kérdezett, nem egészen három perc múlva, enyém volt a világ legrohadtabb szakmai feladata.)

- Nagyon jó! Nagyon jó! Sok a munkád? - villogtatta rám lapátfogait. Mintha valaha is érdekelte volna. Ezzel már túlléphetne a rám szánt időt, mert minden átmenet nélkül rátért jövetele céljára. - Új vendégkutató érkezett. Óóóóó... biztosan jól megértitek majd egymást...

Az irodában Peter Sellers hasonmása várt ránk. Félszeg mosoly, eltévedt de meleg tekintet. Akkor sem tudtam volna nemet mondani, ha lehetett volna. Jóval idősebb volt nálam, ennek ellenére könnyen megtaláltuk a megfelelő hangot egymással. Elvesztettnek érezte magát a számára szokatlan környezetben, csaknem mindenben segítségre szorult. Az első napokban nálunk vacsorázott, amíg aztán fölösleges felszereléseinkkel sikerült működésbe hoznunk háztartását. A professzor is erőt vett egyszer magán, és tömegmeghívásos vacsorát rendezett, amit Ratti, izig-vérig úriember módjára viszonzott is.

Az Egyetem mögötti csúnya épület hosszú folyosójára nyíló szobákból kevérek népzene áradt. Ratti kedvesen tessékelt be parányi lakosztályába, melynek ágyán már ott szorongott a professzor és a felesége. Mogyoróval és sörrel kínált, aztán eltűnt, hogy vacsorát készítsen. A Zasszony méla iszonyattal, jómagam nosztalgijával nézegettem függőnyt helyettesítő, régi lepedőnket, amivel Ratti a fényt próbálta kirekeszteni. (A fehér éjszakák megdöbbenették, sokáig nem tudott aludni.) A Zasszony kedélyesen csevegett a professzorral, én a feleségét szórazoktattam. Rövidesen minden beszédtemát kimerítettünk, Ratti meg folyton azzal tért vissza a közös konyhából, hogy "*Just a moment.*" Elmúlt fél tizenkettő, mire a vacsora elkészült. Fittyet hánytunk a lavórnyi rizsnek, rávetettük magunkat a csípős-zamatos szószban fuldokló, mennyei illatot árasztó húslabdákra. Néhány perc múlva a prof megtörölte a száját, előbb az üres húsfazékra, majd az órájára pillantott, aztán mindannyiunk nevében megköszönte a vacsorát, és sietve elhagytuk a terepet. (Nem tudom, mit kezdett Ratti azzal a sok rizzsel.)

Kettesével veszem a lépcsőket. Ajtóm előtt, nagy fehér köpenyében, Ratti vár. - Bocs, hogy elkéstem - szabadkozom vigyorogva. - Váltóáramot kapott a metró, és hol előre, hol hátra ment... - Oh, yes! - Ratti arcán félszeg mosoly. Kezében papírokat szorongat. A cikkét hozta elbírálásra.

Hellyel kínálok, majd nekiülök az olvasásnak. Tudom, hogy sürgős, hiszen utánam még a professzornak is ki kell javítania. Elég lesz szegénynek azt kívánnia. Ami engem illet, én már rég nem írok cikket. Ennek legfőbb oka az, hogy mire a szellemi termék közkinccsé válna, már régen elavult. Elmagyarázom, hogy miért.

Kísérletezés közben olyan eredményekhez jutsz, amelyeket az addig ismert elméletekkel nem lehet megmagyarázni. Lázás sietséggel felvázolod a cikket. Alszol rá egyet, és még mindig úgy néz ki, hogy itt van a nagy lehetőség, csak a kísérleteket kell megismételned. Az írógép billentyűi felhevülnek ujjaid alatt. Estére kész a második változat. Boldogan felhajtasz egy féldecit, aztán még egyet. Belelapozol, és rájössz arra, hogy dolgozatod laza alapokra épül, és mint ilyen, szar az egész.

Másnapra győz benned a kutató büszkesége. Megfontoltabban állsz neki, gondosabban fogalmazol, a homályosabb részeket pedig egyszerűen kihagyod. Majdnem kész a mű, amikor újfent rájössz, hogy ebben a formában sem mond újat. Mélyet sóhajtasz, és a sarokba vágod. Kétheti semmittevés után ismét hatalmába kerít az ihlet, és egyetlen éjszaka alatt átírod. Okulva a tapasztalatodból, hagyod érni néhány napot, végül faképet vágsz és átadod a professzornak. Éjjel arra riadsz, hogy milyen nagy barom vagy, hiszen az eredmények éppen az „Értékelés” fejezetben levont következtetés ellen szólnak. Hajnalra kész vagy az új változattal. Korán reggel belopózol a professzor szobájába és kicseréled a régivel.

Hosszú ideig nem kapsz választ. Aztán egy szép napon megáll az asztalodnál, és lerakja eléd a piros széljegyzetekkel cicomázott lapokat. Vörös fülekkel lapo-

zol, vérig vagy sértve. Összeveszel a kollegákkal, a szeretőddele, a családoddal. Aztán apránként rájössz arra, hogy jóformán minden észrevétele helyes. Már mint az ő szemszögéből. Fogcsikorgatva állsz neki a javításnak. A professzor kiszállásra utazik, de megígéri, hogy majd a repülőn átnézi. A konferenciáról szabadságra utazik, te meg tükön ülsz, hiszen cikked ott lapul a táskájában. Egy hónap múlva napbarnítva tér vissza, és egy szép napon, a kávészünet után, végre leültök megbeszélni a cikket. Komoran nézegeti. Értzi, hogy túlzás lenne visszadobni, ezért hirtelen elhatározással kimondja a boldogító igent. Csak néhány helyecserét, valamint egy pár, kisebb javítást javasol. És az „Irodalom” sorrendjét kell átírnod. Villámgyorsan teljesíted a kívánságait.

A postázás röpké félórája eltörpül a várakozás öt hónapjával szemben. Egy hétig nyugtod van, utána naponta kétszer is ellenőrzöd a postaládádat. A télből tavasz, majd nyár lesz, fájó szívvel mész szabadságra. Visszatérve, első utad a folyósón felállított levélládákhoz vezet. Reszkető kezekkel turkálsz a reklámok és kölcsönkönyveket visszakövetelő felszólítások között. És igen! Az egyik díszes borítékban ott a cikked, tele javításra buzdító széljegyzettel. Két referens összesen huszonnyolc kisebb változtatást javasolt. Ezen kívül, át kell nézsd a „Bevezetést” és az „Irodalmat”, hiszen azóta nyolc újabb munka látott napvilágot a témában, minek következtében az „Értékelésből” ki kell hagynod az „új” meg „eddig nem ismert” kifejezéseket. Egyébként elég jó cikk.

Ekkorra már bánod, hogy valaha arra vetemedtél, hogy papírra vedd az eredményeidet. Kétségeesve turkálsz porosodó lemezeid között. Kiderül: a cicik.gif fájlokat tartalmazó floppyn volt a kéziratod. A vinyón persze csak egy béta változat bétája van meg... Nincs mit tenned, újragépeled. Innen már csak egy év választ el attól a pillanattól, amikor kezvedbe veheted cikked 50 példányát, amit külön a Te részedre nyomtattak. A vastag betűs címben egyből kiszúrod a sajtóhibát.

Évek múlva csak 49 példány marad belőle, mert az egyikkel a kiömlött kávé próbáltad feltörölni, eredménytelenül.

VIII. A siker titka

16.00-17.00

Jobb, ha az ember cikkírás helyett tudományos konferenciára jár. Régi eredményeidből összetákolysz egy posztert, egyféle tudományos tacepaot. Lejelentkezel, kiakasztd a számodra lefoglalt spanyolfalszerűségre, és otthagyd. Az első konferenciámon: kora reggeltől késő estig ott feszítettem a poszterem mellett, ahhoz, hogy senki, de senki se méltattassa figyelemre. Azóta gyorsan végzek a kifüggesztéssel, és percek múlva már a konferenciát rendező város látnivalóiban gyönyörködöm. Főleg a túsarkon sétáló látnivalókban.

Azért oly kicsi a fizetésünk, hogy minden különösebb lelkiismeret furdalás

nélkül meheünk évente legalább egyszer, konferencia fedőnévvel álcázott potykirándulásra. Ezt is az első főnökömtől tanultam. A helyzet azóta csak annyit változott, hogy akkoriban Szeged, Szófia és Moszkva volt a kirándulás célja, most pedig Madrid, San Francisco, netán Tokió között lehet választani. Miként lehet ezt megkártyázni, azt Gábor barátunktól tanultam. Ő hívta fel a figyelmemet arra, hogy a skandináv férfiak irtóznak a konfliktustól. Lehet, hogy a túl sok béke puhította el őket, vagy csak valami enzimük hiányzik. Keményen kell fellépni, akkor rögtön megteszik azt, amire kéred őket.

Megfogadtam Gábor tanácsát. Bementem a professzorhoz, mély lélegzetet vettem és kijelentettem, hogy részt akarok venni a Párizsban rendezett Nagy Konferencián. Rögvest szomorú arckifejezést öltött. Elfordította a fejét és csak bámult kifelé az ablakon. (Akkor még nem tudtam, hogy ez a nemtetszés legnyilvánvalóbb jele.) Kis hallgatás után közelebb hajoltam hozzá. Arca nem fejezett ki többet, mint egy férfitérd. Azt hittem, nem hallotta, mit mondtam, ezért megismételtem. Ő meg csak nézte a szemközi épület ablakaiban a virágokat. Harmadszorra aztán megadóan bólintott, és valami igenszerűséget mormogott. Tapasztalatból tudtam, hogy szavatartó, de a biztonság kedvéért addig nem mentem ki a szobájából, amíg nem utasította a titkárnőt, hogy rendelje meg a jegyeket és foglaljon szállást. (Azóta mindig így csinálók. A többiek el nem tudják képzelni, hogy mivel zsarolhatom.)

A svédnek ugyanis tíz „igen”-je van, de csak egy jelenti azt. A „ja”. A többi, a „jaa”, meg „jasszóó” és a „jaszóójaa” inkább meglepetést fejez ki, a „jahaja” meg a türelmetlen bólogatáshoz jár. Az „a” és az „aaaaa” a fiatalok igenje, a „jájáménszán” pedig a vidékieké. (A „Nej” az „nej”, azaz nem.) Na és ott van az a szörnyű hibrid, a „Nja” - ejtsd „Nyéááááa” - valamint annak tájanként változó klónjai. Minden újonnan érkezettnek ezzel gyűlik meg a baja. Pontos jelentése valahol az „Ugyan már, hogy is gondolhatsz ilyesmit?” és az „Aligha hinném.” között van. Az esetek nagy részében reményteljes érdeklődésre, mint például a „Kapok-e fizetésemelést?” kérdésre kaphatod válaszként. Ekkor a „Holttestemen át!” a legpontosabb fordítás.

Poszter ide, poszter oda, minden kutató arról álmodik, hogy egy szép napon meghívott előadó lesz. Nekem egyszer - jött helyébe jót várj alapon - sikerült. A folyosónkon céltalanul bolyongó bácsika, akit két évvel ezelőtt megsajnáltam és megkínáltam kávéval, a Spanyol Akadémia tagjának bizonyult, és keresztény hálaból meghívott előadást tartani. (Teljesen más témában dolgoztunk, de a kedvéért behajtották bóbiskolni a takarító személyzetet is.)

Római üléselnökségem még egy kávémba sem került. A konferencia utolsó napjának reggelén beugrottam pofavizitre, hogy az első elsötétítést kihasználva kiosonjak és csatlakozzam az előcsarnokban toporzékoló Zasszonyhoz, aki mindig elkísér útjaimra. Ekkor valaki megfogta a karomat. A konferencia szervezője, az olasz Giulio volt. Amióta együtt repültünk Bostonba, felküzdötte magát a csúcsra. - Jaj de jó, hogy itt vagy! - lihegte. - Az a marha Subramabrahian, tudod a

Subi, lekéste a repülőt. Nem ugrasz be a helyére, a lézeroptikai ülés elnökének? Tudtam, hogy számíthatok rád! A banketten majd találkozunk! - szolt vissza a válla fölött.

A Zasszony vállat vont, és elment elkölteni aapidíjamat. Annyi időm sem maradt, hogy közöljem a váratlanul ért pech... szerencsét a professzorommal. Úgyis csak zavartam volna, mert éppen a biokémiai világszövetség főtitkára - valami lord Thompson, vagy Johnson - viccének a csattanóját várta, hogy a többiekkel kórusban heherészhessen a vén kecskének. (A szakma nagy öregje nem felejt el meghívni opponensnek számtalan doktori disszertációi egyikére.) Mire bejött a terembe, én már a rögtönzött bevezetőmet dadogtam. A félhomályban jól ki lehetett venni vörösbe borult taraját. Ekkor a német előadó megbotlott a diavetítő drótjában, és kitört a káosz.

Hazaérve hetekig került, csak mostanában enyhült meg irányomban egy kicsit. Bedugta az ujját a konnektorba, és nagyon megrázta az áram. (Nem a munkában, hanem otthon, takarítás közben. Nagyon pedáns ember, lehetséges, hogy azt is ki akarta törölni.) Azóta mintha megváltozott volna. Szinte mondhatnám, hogy rendesebb lett.

Meg kell szakítanom az emlékirataimat, mert valami kapirgálás félét hallok. Az „Emeritusz”, az érdemes tanár, áll az ajtóban. Mint mindig, most is kifogástalan öltözetben feszít: sötétkék zakó, szürke nadrág, hófehér ing, hozzá csokornyakkendő. Agnetát, középkorú kollégánokat keresi, akivel löncs után kávézni szokott. Ma csütörtök van, a vendéglőben hagyományos borsóleves volt, utána palacsinta vörösáfonya lekvárral és tejszínhabbal. Ezt még egy akadémiai tag sem hagyhatja ki. Agneta valahol időzik, amíg megjön, helyel kínálom. Ratti felriad, minden erejével próbálja nyitva tartani a szemét.

Emeritusz már akkor nyugdíjas volt, amikor ide érkeztem. Maholnap tölti a nyolcvanat, de még mindig fiatalosan mozog. Néhanapján átjár az Akadémiáról hozzánk egy kis tereferére. Meghagytak neki egy kis szobát is a folyosó végén. (Kora reggelenként a chilei takarító innen bonyolítja a nemzetközi hívásait.) Nagy tudása, többszörösen kiérdemelt nemzetközi hírneve ellenére megkapóan szerény. Ratti sem csámpázna el, ha tudná, hogy halk szavú beszélgetőpartnerünk negyedszázada mindig elsőnek „tudja meg”, ki kapja a kémiai Dinamit-díjat. Érthető, hogy minden év december tizedike táján megtelik a folyosónk ünneplőbe öltözött öregemberekkel, akik a milliós díj közelségétől megilletődve teszik tiszteletüket. (Bevallom, hogy korábban magam is ott bámészkodtam a folyosón, azért, hogy néhány szót válthassak a díjazottakkal.)

Sokáig hallgatnám, amit az Uppsalában töltött időkről és kollegáiról mesél. A nevek világszerte használt szakkönyvek fedőlapjáról ismerősek. Sajnos megérkezik Agneta, és elviszi Emerituszt kávézni. Összerakom asztalomra a dolgokat, „mára ennyi elég lesz” sóhajtással kikapcsolom a képernyőt, és elhagyom a munka mezejét.

IX. Porsche és picula

17.00-17.15

Mint valami dögkeselyűk gubbasztnak a tévé-monitorok a peron fölött. A menetrend szerint a vonat öt perc múlva érkezik. Az északra tartó vonatok peronján alig lézengünk. Az egyetemi alkalmazottak, laposabb pénztárcájuktól vezetettve, enyhén baloldali érzelműek, és többnyire Stockholm déli felében laknak. Mi beleestünk valami bevándorlási kvótába, és a polgári városnegyed szélén, a demokrácia kedvéért felhúzott lakótelepre kerültünk.

Új országban, új életet kezdve, két fontos dolog foglalkoztatja az embert. Az egyik az, hogy mikor - és főleg hogyan - kap munkát. A másik meg az, hogy mikor jön el már az az éjszaka, amikor nem arról álmodik, hogy otthon van, és minden pontosan olyan, mint amikor elindult. A sok ismerős arc lelket melengető látványától mosolyog álmában. Aztán elbúcsúzik, felül a vonatra és... nem találja az útlevelet. Éjszaka közepén csuromvizesen felriad, felkattintja a lámpát, és megkönnyebbülve hunyorog az IKEA bútorokkal hézagosan berendezett szobában. Nekem fél évig voltak ilyen álmaim.

Óriási a különbség a jelenkor két társadalmi rendszere között. Nem a csomagolásra, az áruk minőségére, nem a Mercedes-Trabant párviadal végső kimenetelére gondolok, hanem a társadalmi viszonyokra. A szocializmusban az állam, azaz a párt vigyázott arra, hogy megtaláld a helyed a nagy zsákban. Ha nem voltál sem párttag, sem pedig az igazgató rokona, nem táplálhattál sok reményt előremenetre. A kapitalizmusban látszólag korlátlanok az egyén érvényesülési lehetőségei, mivel az államnak nem az a szerepe, hogy a körmöd alá nézzen. Helyette a kollegáid vigyáznak arra, nehogy megelőzd őket az avanszásban. Senkit sem kényszerítenek besúgásra, áskálódásra; megy az magától, mint az ágybaszarás. A magamfajta bevándorlónak irigységmentes volt a fiatalkora, egykori osztálytársaim hasonló anyagi állapotú - azaz szegény családból kerültek ki. Vágyaink valahol a színes fakockáknál, a rozsdás piculáknál és a rongyos focilabdáknál rekedtek meg. A svéd fiatal nyáladzását a csillogó paloták kertjeiben legelésző pónilovak, a kikötők vizén hintázó luxushajók, és a villanegyed utcáin kergetőző Porschék indítják meg.

Az általam elsőnek kipróbált rendszerben a vezető réteg a párttagokból került ki, akik időnként elmentek gyűlésezni, órák teltével, komor tekintettel, összeszorított ajkakkal tértek vissza. Nekünk, közönséges halandóknak nem mondtak - nem is mondhattak - el semmit. Hadd irigyeljük őket, gondoljuk azt, hogy éppen a sorsunk fölött rendelkeztek, és nem a budikból ismételtlen eltűnő végéppapír volt megint napirenden. (Annyira oda voltak a fontosságukkal, hogy - beismerem - volt olyan pillanatom, amikor magam is párttag szerettem volna lenni.)

A szocializmusban mindenkinek meg volt szabva a hatásköre. A skandináv pszeudo-kapitalizmusban nem ennyire szembeötlő az emberek hovatarozása. Az

alkotmány biztosítja a szólásszabadságot, azt gondolsz, azt mondasz, amit akarsz, úgysem törődik veled senki. Magyarul: szarnak a véleményedre. A hatalomra ténylegesen befolyással bíró emberek sem mutatgatják sűrűn magukat, ezért jóformán nincs kire haragudni az alacsony bérek, meg a magas árak miatt. Életünk folyását a Piac szabja meg. A Mumus szerepét a Párt helyett a periodikusan jelentkező gazdasági válsággal bekövetkező munkanélküliség tölti be.

Időnként ugyanis ránk tör a gazdasági válság, azaz kiderül, hogy a pénz helyett már régesrég számok vannak forgalomban. Ilyenkor pánikszerűen kirúgják a dolgozók tizenöt-húsz százalékát. (Aki képességei tudatában, valamint a szerződésében megkötött feltételek ismeretében visszapofázik, azt vagy kielégítik, vagy holtvágányra teszik, magyarul kiutálják) A károsultaknak hazaküldik a segílyt, mégpedig azzal a feltétellel, hogy többet be ne dugják az orrukát a munkahelyükre. Akik aztán - ahogy az a rendes áldozathoz illik - kapásból feladják a reményt, és nekiállnak keseregni. Legfőképp azért búsulnak, mert a munkahelyi kávézások és löncsolések elmaradtaival gyakorlatilag megszűnik a társasági életük. Mindez mínusz a gazdaság nagy mérlegén.

Tudja ezt az Állam is. A földre veti magát, sír-rí, hogy ekkora meg akkora adóssága van. Szóval rájátszik a válságra. (Minden államnak van adóssága. Baj csak akkor van, amikor hitele nincs.) Állítólagos szakemberekkel kiszámoltatja, hogy a ma született csecsemő egy új autó árának megfelelő adóssággal jön világra. Hogy így feléltük a tartalékainkat, meg a lehetőségeinket, meg úgy meg kell hogy szorítsuk a gatyá szarát. A sajtó, rádió, tévé dugig van megrázó sorsokat ecsetelő tudósításokkal. Van aki eladja a nagyobbik motorcsónakját, hogy továbbra is biztosíthassa kutyái vitamindús táplálékát, mások bánatukban inni kezdenek. Pusztítják az Állam által forgalmazott, méregdrága piát. Na, ezzel aztán a mérleg nyelve egy kicsit megrezzen.

Aki megtartotta munkáját, az tenyerét dörzsöli, és hálából - vagy inkább félszből - rátesz még egy lapáttal. Mivel a bérek befagyasztását is halálos csend kíséri, a mérleg nyelve lassan megmozdul, és megállapodik egyensúlyi helyzetében. Az inflációnak elfelejtettek idejében szólni, hogy fékezze magát, úgyhogy időszerűvé válik a fizetésemelés. A munkaadó sajnálkozva mutat az arcukat az üvegfalhoz szorító kinnrekedtek tömegére. Magadtól is belátod, pofátlanság ilyenkor nagyobb bért kérned most, amikor annyi, de annyi embernek rosszul megy sora. Talán, ha még jobban dolgoznál...

A mérleg nyelve a skála végéhez tapad a nyereség oldalon, a melósnak sikerült halálra dolgoznia magát. A munkaadót ez sem zavarja, mert a kinnrekedtek alig várják, hogy üresedjen hely. Állam bácsi térdig jár az adókból befolyt pénzben - az adósságát ekkorra már szigorúan tilos szóba hozni - ezért nagylelkűen megnyitja tehetségtelen, de megbízható alattvalói számára intézményei kapuit. A kirekesztett számára nem a fizetés fontos, csak az, hogy valahol bent legyen a lába.

Én is így kaptam munkát.

Ezek után joggal kérdezhetik tőlem, hogy ha annyira világos számomra a helyzet, miért nem szavazok a kommunistákra - vagyis a Balra, ahogy mostanában nevezik magukat? A kíváncsiskodó elégedjen meg azzal, hogy az azóta gyermekbetegségben elhunyt rendszer nem működőképes. Szép ötlet, szebb nem is lehetne, csak hát... Kavicsokkal, babszemekkel talán menne, de emberekkel nem. (Nem azokkal, akik az első sorban meneteltek.)

Berobog a szerelvény, lezöttyenek egy megüresedett helyre. Elégedett képet vágva nézek ki az ablakon.

X. Térítési kísérlet

17.15-17.30

A centrumban nagy a nyüzsgés. Tejet és kenyeret kéne vennem. Buszom három perc múlva indul, nincs időm bevásárolni. A dúskeblű hölgyekkel díszített címlapokat nézegetem a *Pressbyrå*-nak nevezett trafik kirakatában.

- *Hejszán!* - köszön rám valaki. - Felkapom a fejem. Jóképű fiatalember áll előttem. Nem a szomszéd házból láttam kimenni a minap?

- *Hej!* - Barátságosan rámosolygok. Ilyen sem fordul elő minden nap az emberrel. Ha valaki megszólít, az részeg, nagyon öreg, vagy külföldi.

Bemutatkozik. Svennek hívják. Diák, orvosnak készül. Viszonzást várva néz rám. Fogalmam sincs, mit akarhat.

- Arnold - nyújtom a kezem. - Nős, egy gyerek...

- Látásból ismerjük egymást - mondja csillogó fogsorát mutatva. - A szemközti házban lakom.

Akkor nem tévedtem, tényleg szomszédom. Befut a busz, kis időre felfüggesztjük az információcserét. A leghátsó sorban találunk két üres helyet. - Gondoltam, meglátogathatnátok. - Felvont szemöldököm láttán mosolyogva teszi hozzá: - Esténként a lakásomon gyülekeznek a testvérek Bibliaolvasásra. Tartsatok velünk!

Ajkamba harapok. El tud engem valaki képzelni, amint kórusban makogok? Engem, aki a részegeknél jobban csak a vakbuzgó vallásosoktól tartom a távolságot?! (Jó, jó, de az politikai szeminárium volt, és nem Bibliát, hanem újságot olvastunk. Azt sem én olvastam, hanem a laboránsnő. Cserébe munkaidőben állhatott sorba húsért.) Nagyot nyelek, pókerarcot vágok, udvariasan elhárítom a meghívást.

- Igazán sajnálom, az ilyesmi nem nekem való. - Elnézően mosolyog, hozzá szokhatott az ilyen reakcióhoz.

- Mondd, hiszel-e Istenben? - kérdezi.

Nem is gondolkozok, csak kicsúszik a számon. - Mennyi pénzed van a bank-

ban? - Szaporán pislog, nem érti. - Ez is magánügy, meg az is. Nemde?

Sven két megállónyit hallgat, aztán duzzogva kérdezi: - Miért utasítod vissza a lehetőségét annak, hogy megtérj?

Magyarázom a boldogtalannak, hogy semmiféle csoportos tevékenységet nem csípek. Még kiderül, hogy valami disznóság, és egész életemben tagadhatom, hogy valaha is odatartoztam.

- Előbb utóbb megtalálják a *Septuaginta* (gy.k. az első Bibliabizottság) egyik tagjának a levelét, melyben bevallja, hogy mivel nem tudott héberül, a rábízott részt hasból fordította görögre. És mi a biztosítéka annak, hogy Hieronymus ismerte a görög és latin nyelv minden árnyalatát? Az ő fordításában még az egy-szarvú is benne volt, de a középkorban kicenzúrázták belőle.

- Nem vagy kissé pesszimista, barátom? - vonja fel a szemöldökét.

- Nem, inkább jól értesült... - vágom rá. - Én is szoktam lapozgatni a Bibliát, de az unalmas részeket átugrom. Ti meg éppen ezeknél a részeknél ragadtok le és rágódtok rajta. - Megérkeztünk, szedelőzködöm. - Értsd meg, nem a hittel van bajom, hanem az eszközökkel. És nem keresem kákán a csomót, hiszen az első ember teremtését is elfogadom, a másodikét is, de - fogózz meg - én a harmadik teremtésére vagyok kíváncsi! Na meg arra, hogy orális szex esetén kiüztünk volna a Paradicsomból?

Alkalmi térítöm köszönni is elfelejt. Pedig lett volna hozzá még néhány kérdés.

XI. Tehén-rulett

17.30-18.30

- Anyuci telefonált, hogy útban van hazafelé! - közli Kisarnold. Kijön a konyhába, az asztalhoz ül. Két részre osztom a tegnapról maradt főzeléket, berakom a mikróba melegedni. - Göran is telefonált, fél hétkor érted jönnek, és felvesznek a sarkon.

Az igazság az, hogy soha nem éreztem az autó hiányát. Amikor a szocializmus kezdett emberibb arcot váltani, eltűntek a Pobedák, ritkultak a Volgák és Moszkvicsok, helyüket Dáciák, Skodák és Trabantok vették át. Nekem egyikből sem jutott. Volt egy ötezers nyereménybetétkönyvem, de csak nem akarták kihúzni. Pedig nyerhettem volna...

Az intézetünkért felelős belügyi dolgozó - nem az, aki minden hétfőn végigsétált a folyosón, hogy egy-egy órát töltsön a két aligazgató szobájában, hanem az őt ellenőrző, „titkos” - otthonomban látogatott meg, és többek között azzal kecsgetett, hogy közreműködésem esetén a szerencsecsillagom is feljön. Merthogy kevesen vannak, és egy kis segítségre volna szükségük. Mivel udvariasan beszélt, félbátran nem mertem mondani. Elhatározásomban szívósan kitartottam a hetedik tartó rábeszélő folyamat alatt. Érdekes helyeken találkoztunk: hol a lefüggő-

nyözött, fekete Volgában, hol pedig a főtéri Continentál szálló díszlakosztályában. Kezdő lehetett, elég lett volna, ha megemlíti, hogy egy számmal kisebb spanyolcsizmát húz a lábamra... Szóval nem nagyon erőltette. Egy nap aztán megszűntek a találkáink. Rá vagy két hónapra nyert a kollegám egy Wartburgot!

Nyugaton akárki vehet autót. Legfeljebb nem tudja „eltartani”. Kezdeti anyagi nehézségeinkből kilábolva, telt volna használt autóra, de arra nem, hogy javíttassam. Úgyhogy ezt a fejezetet lezártuk. Helyette felhajtunk néha egy-egy pohár sört a vendéglőben, színházba és hangversenyekre járunk, új könyveket vagy jó CD-lemezeket vásárolunk, szóval olyasmit, amit csak milliomosok engedhetnek meg maguknak. Ha valahová sürgősen el kell jutnunk, akkor taxit hívunk. A Zasszony kiszámította, hogy egy átlag autó rezsijéből, hetente kétszer taxizhantunk a város egyik végéből a másikba.

A Zasszony is megérkezik, meglepően jó kedve van. A hűtőszekrényhez lép, rövid habozás után paprikát, uborkát és paradicsomot vesz ki belőle, apróra vágja, sajtot reszel rá, és vágyakozó arckifejezéssel belekóstol. Nem szólok egy szót sem, nálunk demokrácia van: ő nem eszi azt, amit én főzök, én nem eszem azt, amit ő nem főz.

Tíz perc múlva fél hét! Felpörög a cselekmény. - Anyucikám sietek! Kilencor, vagy legkésőbb fél tízkor itt vagyok! Dehogy megyünk sörözni utána. Akkor sem megyek. Inni kettesben fogunk, behűtöttem egy üveg *Pinot Grit*. Miért?? Csak nem felejtetted el a mai programunkat? Már megjijedtem... Lássuk csak: ütő, labdák, cipő... ebben a zsákban minden van, csak tiszta harisnya nincs. Biztos Kisarnold rakta el őket. Nem láttad a harisnyámat, kisleány? Mindent készen kaptál, azért vagy elkényelmesedve. Bezzeg az én koromban nem volt távirányító. Fel kellett állnom, amikor csatornát akartam váltani. Szörnyű ez a mai fiatalság. Ez a te harisnyád! Nem látod, hogy lyukas? Jé, tényleg az enyém. Na, nem baj. Tanulj, zuhanyozz, fekdj le! Szia, puszi!

Göran fekete Mercedesese hangtalanul csúszik a járda széléhez. Ivar szorosan mögéje áll a fémes szürke turbó-Saabjával. (Ha volna autóm, karavánt képezhetnék.) Göran vigyorog, int, hogy szálljak be. - *Tjana!* - Belesüppedek a bőrfotelbe, amikor Göran felgyorsít. A fényszóró csóvájában hópelyhek kavarnak az alkonyatban, nem hagynak nyomot a fekete aszfalton.

- Formában vagy? - fordul felém Göran. - Tudd meg, ha győzünk, akkor meghívlak egy sörre.

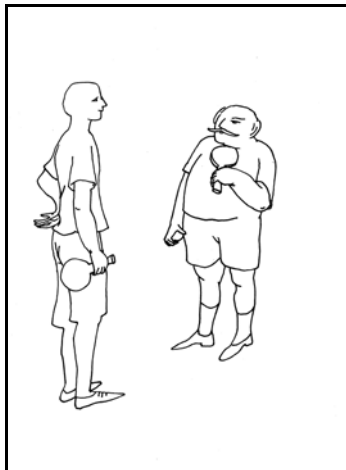
Nagylelkűsége meglep, ugyanis sörre én szoktam hívni őket. (Házból, kocsiból és hajóból kettő is van neki, csak kézpénze nincs.) És éppen most jut az eszébe, amikor azt sem tudom, hogy érjek haza idejében? A Zasszony képes elaludni, akkor meg ki tudja, meddig kell várnom. Különben sem biztos, hogy nyerünk, ráérek majd játék közben kigondolni valami kifogást.

Pingpongozni, hosszú téli délutánokon édesanyámtól tanultam, a konyhaasztalon. Osztálytársam az Európa bajnok Munkás Sport Klub tagja volt. Tőle lestem el a titkokat. És ütöttem napszámban a labdát a falhoz. Fésűvel, vonalzóval, vagy

ami éppen kéznél volt. A rákövetkező év tavaszán valami ifjúsági kupát nyertem, kaptam egy táskát, két méter szövetet, és egy pár nylonzoknit. Azért emlékszem erre olyan jól, mert azóta sem nyertem versenyt. Mindig volt valaki, aki jobb volt nálam. Ha meg gyengébb volt, akkor elkönnyelműsködtem a dolgot.

A katonaságot végigpingpongoztam. Délután az altisztekkel, este a tisztekkel játszottam. A legnagyobb szám az volt, amikor a faliújságon kirajoltam egy fejnyi kört, és az őrmester akarva-akaratlanul oda ütötte a labdát. A körben állók hasukat fogták neveltükben. A Hadsereg Napján az összes kimenőket érvénytelenítették, hiába várt édesanyám a begipszelt karjával a kapu előtt. Egész éjszaka utazott, abban a reményben, hogy kikérezkedhetem. Nem volt veszítenivalóm. Az ünnepi hangulatot kihasználva, kihívtam a parancsnokot egy mérkőzésre. (Rebesgették, hogy jól játszik, és csak azért nem vesz ütőt a kezébe, mert félti a tekintélyét.) Annyian hallották a kihívást, hogy el kellett fogadnia.

Két labda után mindketten tudtuk, hogyan állunk. Száz szetből százat megnyernék ellene. Csakhogy ez a százegyediknek bizonyult. Pedig röpködtem ám, csapkodtam a lehetetlen labdákat, és bosszankodtam hozzá szaporán. Utolsó, hálóba ütött labdám után fél órával, ott sétáltam édesanyámmal a Pece parti Párizs főutcáján.

Több mint tíz éve annak, hogy beléptem a klubterembe. Kőkorszaki, védekező stílusom feltűnést keltett az ifjúsági játékosok körében, de adogatásaim megnyerték a tetszésüket. Hamarosan minden tizenéves engem utánözva, guggolva suhintott a labdára, hogy az az oldalcsavartól megkergülve pattogjon az asztalon.

- Szívesen látunk szombatoként - mosolygott rám Göran, mert ő volt, aki az ütőjét kölcsönözte. Meghívását a biztonság kedvéért angolul is megismételte. Azóta nem hagytam ki egy edzést sem.

Göran hatvanöt éves, Ivar valamivel fiatalabb, de ő is jóval elmúlt ötven. Ennek ellenére gyermekes pajkossággal játszanak, legyen az asztalitenisz, golf, avagy tenisz. Én sem panaszkodhatok, hiszen ha elgondolom, végigjátszottam az életemet. Nemcsak a labdajátékokra gondolok, hanem úgy általában. Amíg az iskolában, a szünetekben a lányok a krétával a földre rajzolt négyzetekben ugráltak, addig mi, a fiúk a falnál piculáztunk, vagy göcsöt húztunk. Az utolsó három másnap nem jött iskolába.

Aztán ott volt a gombfoci. Nem volt kabátgomb, ami biztonságban lett volna, hogy a halcsont gallérmerevítőket ne említsem. Volt egy csonka kúp formájú játékosom, bakelitből esztergályozták. Olyan felső sarkokat tudtam vele löni ...

Szegény mai gyerekek, mi mindenből kimaradnak! Sehol kerítésmászás, sehol

bújócskázás... Csak a LEGO, a szörnyek a számítógép és a videó. A kamaszkorból kijutva sem lesz vidámabb az életük. Megszerzik a hajtásit, péntek esténként, a koncentrált unalomtól fűtve, fel-alá furikáznak valamelyikük Volvojában, miközben a maximumra felhúzott hangerősítőből dübörög a dunka-dunka zene. A vidéki fiatalok legalább döntögethetik a teheneket.

A tehéndöntögetés Amerikából származik, az utóbbi időben terjedt el északon. Az enyhén illuminált fiatalok beülnek egy autóba, elhajtanak egy közeli farmhoz, ahol a sötétség leple alatt a bekerített legelőhöz lopóznak, és a szunyókáló tehenek közül az egyiket felborítják. A következő pillanatban az összes többi tehen bögni kezd, amire előkerül a gazda, olykor sörétes puskával a kezében. Az állatvédők nyugodjanak: a tehennek semmi baja nem esik, minden különösebb gond nélkül feltápáskodik. A ricsaj, az, ami izgalmas!

Az újabban oly népszerű szerencsejátékot, a *tehen-rulettet*, már komoly felnőttek játsszák. Lényegében arról van szó, hogy a tehenet beterelek a bekerített legelőre, melynek a gyepére mésszel, egyenlő nagyságú négyzeteket rajzolnak. Arra lehet fogadni, hogy melyik négyzetbe fog pottyantani. Amíg a Riska tétován caplat körbe, addig a fogadóirodáknaál áll a "fetvozsó". Amikor pedig a Riskának kidülled a szeme, akkor "riennéváplü". A produkció végeztével a boldog nyertesek beválthatják a sorsjegyeiket. Ártatlan szórakozás unatkozó nyaralóknak, akik ebben találnak vigaszt a zord nyár okozta csalódásukra. Persze, ha közben be nem tiltják. Az állatvédők szerint ugyanis ez a játék ártalmas a nézőknek az állatokhoz való viszonyára. Hát nem mindegy az, hogy a Fortuna eszközét játszó szarvasmarha a nézők szeme láttára, avagy a világtól elfelejtve ejti a lepényét?

XII. Kancsi fórhend

19.00-21.00

Az iskola parkolója üres, beállunk a tornaterem ajtajához legközelebb eső helyre. Az ajtó nyitva, sehol egy lélek. Öltöző után szimatolunk. a folyosó végén megpattintott ajtó nyílásán kihallatszik a celluloid pattogása. Az öltöző jobbra nyílik. Zuhanyozó és *bastu* is van hozzá. Ez utóbbi a szauna svéd neve. Ivar gondosan ellenőrzi, hogy be van-e kapcsolva a fűtés. Újabban spórol az ország, ezért többször előfordult már, hogy kénytelenek voltunk bastuzás nélkül hazamenni.

Értékesebb dolgaimat a sporttáskámba rakom, magammal viszem a terembe. Ivart egyszer meglopták, azóta még a cipőjét is magával viszi. A hűvös teremben három asztal, a középsőn vendéglátóink nagyban melegítenek már. Az egyik pacák odalép hozzánk: - *Välkommen!* Isten hozott! - A másik kettő csak nyomja át-lósan a tenyerest. Nem tudnak megatni, a melegítés egy, a meccs az más. Kpunk labdát, még hozzá háromcsillagosat. Amíg Ivar Görannal melegít, addig én a bordásfalon nyújtom magam. Közben figyelem az ellenfeleket. Összel, hazai pá-

lyán döntetlent játszottunk velük, 5-5 volt az eredmény. (Kilenc egyes és egy páros mérkőzés.) Kettőt megnyertem, a harmadikat elvesztettem. Legyőzöm, az a harminchét éves, feltűnően göndör hajú fiatalember - az öregfiúknál 35 év az alsó korhatár - aki éppen látványos pörgetésekkel szórja edzőpartnerét.

Elkészült a sorsolás. Első ellenfelem köpcös kisöreg. Csak nem fogok kikapni tőle?! Egy magas, szikár ellenféllel szemben, a legtöbbször nincs mit keresnem, de az alacsonyabbnak sem nálam. Ez a meccs sem kivétel. Az első játszmat 21-11-re nyerem, és a második szett közepe táján már öt ponttal vezetek. Kicsit kiengek, figyelem, mi történik a többi asztalnál. Ivar már befejezte, szomorú tekintete az eredmény helyett beszél. A kisöreg közben nekiveselkedik. Hátra kell lépnem, hogy kivédjem csapásait. Az utolsót egész magas ívben küldöm vissza. Hiába ágaskodik, átpattan fölötte. Komor tekintettel fogunk kezét.

Göran csuromvizesen írja be az eredményt. Ő is nyert, ezzel 2-1-re vezetünk. - Vigyázz! - Int a balkezét bénán lógató, hórihorgas játékos felé. - Az ütője piros felületén nem fog a csavar. Csak ha feketét látsz, akkor pörgess.

A labdák minden erő nélkül, középmagasan settenkednek vissza a légtérembe. Nekirugaszkodom: jó méterrel tévesztem el az asztalt. Óvatosabban duhajkodom, erre bevág a fekete felével. „Piros: óvatosan, mert pehelykönnyű!”, „Fekete: kontrázz!” Csikorgatom a fogamat. Rémálok az ilyen ellenfél. Helyben áll, semmi lábmunka, úgy tartja maga előtt az ütőjét, mint egy serpenyőt. Köd telepszik az agyamra, nem akar felszállni. Vége. Ütős kezével fog kezét. Ő volt a jobb.

Ivar még játszik, jól áll a köpcössel szemben. Göran ellen, a második szettben, már tíz ponttal vezet a göndör hajú. Meg is nyeri a meccset, Göran mosolyogva gratulál. Aztán Ivar beüti az utolsó labdát. Ezzel 3-3-ra alakul az eredmény. Jöhet a páros. Felveszem a melegítőmet, hagyom Ivart és Görant párost játszani. Az első szettet simán veszítik. A göndör felpörgetett labdái komoly gondot okoznak Görannak. A másodikban aztán Ivar kapja a göndörtől, és Göran a sérült kezűtől a labdát. Máris jobban állunk. Nagy csatában, 25-23-ra nyerjük a szettet. Sajnos, a harmadikat ugyanennyire elveszítjük. Izgalmamban elfelejtettem tanulmányozni a göndör játékát.

- Csak akkor nyerhetünk, ha mindhárom hátralevő meccset megnyerjük - tőrölgeti Göran a kopasz fejét. Ezt ő sem gondolhatja komolyan.

A göndör hajú, fiatal títán az asztalnál táncolva vár. Néhány bemelegítő labdát váltunk, aztán türelmetlenül bevág egy tenyerest, szinte füstöl az asztal. Állj meg vándor! Egyelőre még csak melegítünk. Rögtön utána egy puha labdát talál a háló mellé, mit sem törődve azzal, hogy a bordásfal szinte érinti a hátamat. A melegítésnek ezzel vége. Ökölbe szorított kezét az asztal alá dugja. Jól választok, és máris adogathatok. Úgy látszik azonban, hogy kihültem, semmi sem sikerül. Azt csinál velem, amit akar. El is vesztem a játszmat.

A második játszmatban elsőként ő adogat. Bővíti a repertoárját, és rögtön 1-0 a javára! A meglepetéstől elbámulom magam. De hát ez a saját adogatásom: gug-

golva, a fül mellől... Kistestvére annak a szervának, amit harminc évvel ezelőtt egy télen, az üres szoba sarkába ütve dolgoztam ki. A falnak ismételten nekipattanó labda csavarját megfigyelve csiszoltam, hogy a lehető legjobb hatást érjem el. Máris jön a második. Az ütőmet az élével fordítom a labda felé, így az érintőlegesen suhan vissza róla. Emberem rajta van, széles mozdulattal pergeti a plafonnak. Nézi az ütőjét, bosszankodik. Még egyszer kipróbálja az adogatást. Most egész röviden, középre, a háló mellé célzok. Alányúl, bekapja az egész csavart. Kár, hogy itt nincs faliújság...

Adogatást változtat. Jól alányesek, erre felpergeti, és máris méterekre vagyok az asztaltól. Szerencsémre a tenyeresé felpattan a hálóról, és 3-1 re vezetek. Ha megvan a negyedik, akkor talán... Nincs meg. 3-2 és én adogatok. Rövidet, átlósan keresztbe. Tartom a fonákján a labdát. Nem bírja cérnával, kiront az asztal mellé. Tenyeresére ösztönösen ráborítok, a labda visszaszáll az elhagyott oldalra. Kétségbeesetten igricel vissza. 4-2. Máskor nem fog annyira kimenni...

Tartom a két-három pontos távolságot. A szett végéhez értünk, 20-18-re vezetek. Adogatok, jól alányesek, de a visszkapott labdát már nem, pedig a mozdulat ugyanaz. Árnyalattal magasabbra emeli. Belépek és egy "kancsi főrhenddel" elküldöm szivarért. (Megnézem az asztal bal oldalát, és az utolsó pillanatban, ernyedt csuklóval, a jobb sarkára ejtek.) Hú, ez jól esett!

- Simán nyertem. - int Göran a törülközőbe burkolt köpcös felé. - Te meg próbáld továbbra is így játszani. - Bólintok, szemüvegemre csurog az izzadság. Kimegyek megmosni az ütőt, mert nem fog a ráragadt portól. Ivar nyitja rám az ajtót. - Megnyertem! - Ragyogó képpel emeli magasba a hüvelykujját. - 5-4-re vezetünk! Most már csak rajtad múlik! - Ettől tartottam.

A döntő játszmában fej, fej mellett haladunk. 10-9-re vezet, amikor térfelet cserélünk. Szerencsés labdával egyenlítek, aztán megint ő adogat. Makacs a lelkem, mert megint guggolva szervál. Gyönyörűen fordul az ütőmről a labda, jó tíz centis kilengéssel lebeg át a hálón. Így is eltalálja, igaz, hogy az ütője élével. Csípőre tett kézzel nézi a földet. Jön a második adogatása. Rövidet nyesek belé, átcsorog a hálón a labda. 12-10. Belerúg a földön pattogó labdába, és halkan szitkozódik. Elkapom Ivar vigyorgó tekintetét. 14-11-nél hullámvölgy, bekapok egymás után három labdát. Ilyenkor kell törölközni. Alaposan: arc, kéz, szemüveg. - Bocsika! - Tenyeremet a biztonság kedvéért háromszor is az asztalhoz dörzsölöm. Cipőt majd akkor kötök, ha a maradék kettőt is beviszi. Egy frászt viszi be, kiesett az ütemből! 16-14.

Ha valamit utálok, akkor az a 19-16-os vezetés a döntő szettben. Két pontra a boldogságtól. Ilyenkor szokott előjönni a gumikönyök. A vesztesre álló meg mint ha megtáltosodna csapattársai lelkes kurjongatásától. Most is ez történik. 19-19. Cipőkötés, törölközés. Szembenézés. Vajon tud még összpontosítani? Akkor most kap egy eredeti adogatást. Egy hazait. Ebben van oldalcsavar és pörgetés is. Nyissz, gyorsan ki oldalra. És páng! 20-19. Meccslabda.

Hosszasan kivárok. Késő van, a Zasszony már lefeküdt. Hiába hűtöttem be a bort. Akkor legalább a mérközést nyerjem meg. Az asztal fényes az izzadságcseppektől. Törüljük csak meg. Teljesen szabályos. Göran Ivarral sugdolózik, nem mernek rám nézni. A törülközőt a bordásfalra akasztom. Háromszor, mert mindig leesik. Miből vannak ennek az idegei? Miért nem toporzékol? Na, nem baj, hol is hagytuk abba? - Tessék, adogass! - Átdobom a labdát. - Mit? Hogy én adogatok? Aha! Akkor kérem ide...

Rövidet, fonákra. Nincs benne semmi nyesés, vagy oldalcsavar. Csak rövid. Óvatosan lapátolunk, a labdák egyre hosszabbak. Lassan szorít ki, méterekre lehetek az asztaltól, amikor rászánja magát és bevág. Nincs időm gondolkodni, kinyújtott karral rántok egyet a csuklómon. És a drága - kisvagyonba került –ütömről visszakerül a labda az asztalra. Egyszer, másodszor... Aztán elcsúszok, és csak annyit látok, hogy a labda a fejem fölé tartott ütőről magas ívben a plafon felé röpül. Ellenfelem vicсорogva vesz lendületet, de csapása elmarad. A halk, üvegrecsenésre emlékeztető hangra Göran felugrik, és indiántáncot jár. Kezet fogok a göndörrel. Ivar és Göran felváltva veregeti a vállamat, arcuk sugárzik az örömtől.

XIII. A svéd szauna

21.00-23.30

- Micsoda nagyszerű érzés! - nyúlik el Ivar a bastu legfelső szintjén. - Nyolcvanöt fok, épp a legjobb hőmérséklet.

- Szóltam nekik, de nincs kedvük. - Göran behúzza maga után az üveglablakos faajtót. - Legalább nyugodtan megbeszéljük a meccset.

- Nincs mit beszélni róla - könyököl fel Ivar. - Nyertünk és kész! Az, hogy az utolsó labda éppen csak megnyalta az asztal sarkát, nem von le semmit a győzelmünk értékéből. Inkább azt mondjátok meg, hogy hová megyünk sörözni.

- Fáradt vagyok, holnap sok a munkám... - szólalok meg. - Majd a hétfőgén... - Meglepetésemre nem tiltakoznak. Véginyúlok a fapadra terített törülközőkön, és megpróbálom kikapcsolni magam.

Nem mindig szerettem a bastut, sőt, eleinte rosszul is voltam utána. Göran tanított meg, hogy előtte alaposan lezuhanyozzam, majd az alsó padok egyikén üldögéljek, amíg nem érzem, hogy a hajam forró, a szemem száraz, és a fogaim között szűrt forró levegőtől fájnak a fogaim. Langyos vízzel lezuhanyozni, újra bemenni, egy fokkal feljebb ülni, és így tovább. A sarokban pattogó, forró kövekre hosszú nyelű merőkanállal időnként kevés, fenyőillatú vizet lehet önteni, amire másodperceken belül, forró gőz lep el. A gőz felülről jön, hatása szinte leírhatatlan. Valahogy egy kíméletes forrázáshoz, avagy megfordított hidegrázáshoz tudnám hasonlítani.

Az egyik téli napon a közeli uszodában bastuztam, hallgattam az öregek süket

dumáját a szőnyegárákról, meg az elmúlt golfszezonról, amikor egy csokoládébarna bőrű, újsvéd lépett be. Helyet szorítottunk neki, mosolyogva hajlongott. Üldögéltünk, izzadtunk kegyetlenül. Emberünknek melege lehetett, mert hirtelen felpattant, és még mielőtt valaki megszólalhatott volna, a sarokban levő teli vödör vizet a felhevült kövekre zúdította. Méghogy a nyolcvanévesek nem tudnak három méteresekeket ugrani! Másodperc alatt kiürült a bastu, egy emberként lökdösöttünk a zuhanyok alatt.

Ebből elegendem van, felfőtt az agyam. Kivánszorgom, megeresztem a jó forróra kevert vizet. Természetesen úgy lenne stílszerű, ha most kirohannék a hideg éjszakába, és halálmegvető bátorsággal a jéghideg tó (tenger vagy medence) vizébe vetném gőzölgő testemet. Persze óvatosan, nem úgy, mint az az újságban megintertjűvölt boldogtalan, aki a sötétben nem vette észre a javításra váró medence köré húzott kerítést, és fejest ugrott a csupasz betonra. Maga az a tény, hogy túlélte, igazolja a bastu testépítő hatását.

Szótlanul gurulunk hazafelé. Ivar mellénk húz, búcsút int, és letér balra. Az utakon gyér a forgalom, a hóhullás is megállt már. Göran egyre gyakrabban néz a visszapillantó tükörbe. - Nem szeretem, ha túl közel jönnek hozzám - morogja. Lassít, de a másik csak nem akar előzni. Rálép a gázra, az meg csak ragad hozzánk. - Majd csak lemaradsz! - morogja, és elkezdí a kormányt jobbra-balra ránagatni. A szabályos követési távolság egyből helyreáll. - Hadd higgye azt, hogy rézég vagyok! - vigyorog rám Göran.

Egészen a kapunkig szállít. Kezet szorítunk, aztán gurul is lefelé a feljárón. Zanzibár, a szomszéd macskája, komótosan vonul félre az útjából. Sehol egy rohadt kő ebben az országban...

Belépek az előszobába. Csend. Szobánk ajtaja megpattintva, a tévé fénye megmegbicsaklik az anyósomtól kapott képen. Az ágyhoz lépek, kiveszem a távirányítót a Zasszony kezéből, és betakarom a vállát. Megfordul, haja az arcába hull. Ahogy gondoltam: használhatatlan.

Felgyújtom a konyhában a villanyt, a hűtőszekrény ajtajában ágaskodik a bor. Sóhajtok, helyette dobozos sört veszek ki. Egyenesen kettőt. Az első egyben csúszik le. Elégedetten böffécselek a fürdőszoba tükre előtt, félszemmel figyelem magam, miközben a fogkefére pasztát nyomok. Vonásaim az érett férfiú gondterheltségét mutatják. Csak tudnám, hogy miért! Még egyszer körülnézek mielőtt leoltanám a villanyt, aztán lábujjhegyen belépek a szobába. Besüppedek a karosszékembe, óvatosan skálázok a csatornák között. Folyik a szokásos gyilkolászás. A hatoson a rinocéroszok nemi élete. Jé, mekkora! Reklám. Akkor már inkább a golf. Ballesteros guggolva méri be a lyukat. Mire rászánja magát, én már versenyt horkolok a Zasszonnyal.

XIV. A műszaki zseni

23.30-24.30

Pillanatilag azt hiszem, hogy az ébresztőóra cseng, csak aztán jövök rá, hogy már idestova tíz éve a rádióra ébredünk. Feltápászkodom, kibukdácsolok a konyhába. - Tessék? - suttogom rekedt hangon a telefonba. - Igen, aludtam. - Kis szünet után megadóan felsóhajtok. - OK, OK, hozd át. Megértettem... persze... nem kell megköszönnöd.

A szobából ágy recsegése hallatszik, aztán megjelenik a Zasszony. Hunyorog a lámpafényben.

- Csak Sanyi volt. - Felveszem a születésnapomra kapott frottír fürdőköpenyt. - Beszorult egy szalag ex-anyósa videójába. Őőőő... holnap érkezik Magyarországról, és Sanyi nem szeretné, hogy az anyósa a videóban találja a kölcsön kazettát - magyarázkodom értetlenkedő arckifejezése láttán.

- Aki „technikai zseninek” mondja magát, annak ki kellene szednie azt a *baszorult* kazettát. - Bosszúsan legyint, még egy hatalmasat ásít, aztán visszafordul, behúzza maga után az ajtót.

Új sört pattintok. Most az egyszer joggal fortyant fel epéje, hiszen amióta kicserélte az elemeket apósom távirányítójában, Sanyi tényleg nem bír magával. - Én, aki annak idején egy villanykörtét sem tudtam kicserélni, most csengőket javítok! Egyesek szerint műszaki zseni vagyok! - dicsekedett a múltkor.

Ezt apósom szájából hallhatta, aki a két balkezéről híres, de ironikusan viseltetik az amatőrökkel szemben. A kölcsönbe adott, méregdrága mikrofonomat addig erőltette a rádiójába - igaz, hogy a fülhallgató helyére -, amíg az be is ment. Végleg. A segítségül hívott Sanyi aztán kirántotta. Ami kijött, az kijött, ami nem az bent maradt. A *mikrofon* szó száműztetett a családi összejövetelekről.

Az igazság az, hogy Sanyi technika iránti érdeklődése, inkább a beszerzést, mint a barkácsolást érinti. Filmfelvevő, Hifi-torony, videó, fényképezőgépek, rádiók, valamint árleszállítások alkalmával vásárolt haszontalan holmi zsúfolódik lakásában. Amolyan patkányfajta. Aki konyít valamit a kínai asztrológiához, rögtön tudja, mire gondolok: begyűjt mindent, ami értékesebb egy kalap szarnál.

Betegesen ügyel a dolgaira. Kölcsön nem ad semmit, és hozzányúlni sem szabad ahhoz, ami az övé. A nyolcvanas évek elején vásárolt egy Tesla lemezjátszót, és meghívta az egész galerit egy kerti bulira. Négy szilvafa köré rendőrségi elkerítésre emlékeztető, színes tapadósszalagot húzott, ami mögé csak ő léphetett be lemezcseré céljából. Idegen lemezt sem engedett feltenni a játszójára.

Csattan a bejárati ajtó, lépések zaja töri meg a skandináv tömbház lépcsőháznak síri csendjét. Halk kopogás után, Sanyi sirúl be, hóna alatt fekete, lapos doboz. - Itt van! - rakja félve az asztalra. - Egy „romantikus” film van benne.

- Ezért keltettél fel engem? - A videót fél kézzel felemelem, a kanapéra dobom. Sanyi arcán megrándul egy ideg. Hanyag mozdulattal tekerem kifelé a csa-

varokat, majd egy erőteljes rántással felnyitom a fedőt. Tanakodva nézegetem a belsejét. - Aha!... Hm!... Aha!... - Csavarhúzóval indulót dobolok a transzformátornak kinéző dobozán.

- Látod, hogy hol akadt be? - hajol közelebb Sanyi.

- Hát, nem valami rózsás a helyzet. - Fontoskodó képet vágok. Bedugom az ujjam, és kifeszítem az ékszíjat. - Hova repült? - Nézek körbe.

- Megvan - kerül elő Sanyi az asztal alól. Óvatos mozdulattal nyújtja át a gumikarikát.

- Ez rendben volna - tartom kifeszítve a gumit. - Ha ez elszakadna, akkor lenne igazán nagy baj.

- Nem tehetnéd vissza? - aggodalmaskodik Sanyi. Homlokán izzadságcseppek gyöngyöznek. Kezdem megsajnálni.

- Sajnos, *nekem* nincs érzékem a műszaki dolgokhoz... - A videóból kinyúló drótot a kezébe nyomom. - Dugd be a csatlakozóba!

Sanyi készségesen engedelmeskedik. Halk surrogás hallatszik, benyúlok egy fényes acélhenger mellé, lenyomok egy kis kart, amire a fehér fogaskerekek engedelmesen bújnak egymásba, és a masina nagy nyögések közepette megszűli a szalagot.

- "Mélyen le a torkodon!" - betűzőm a kazetta címlapján. - Tudod mit? Ez a romantika engem is érdekel!

- Azt elfelejtheted! - kapja ki a kezemből. - Reggel vissza kell vinnem a kölcsönzőbe. - Szemmel láthatóan megkönnyebbült. Tekintetével simogatja a bántott jószágot. Halkan búcsúzik. Kulcsra zárom utána az előszobaajtót, elrakom a szerszámokat, és bontok még egy sört.

A kábeltévén nagyban tosznak, félrefordított fejjel próbálom azonosítani a koordinátákat. Szerintem cirkuszi artistákból toborozzák a színészeket. Egyetlen rés, lyukacska sem marad kihasználatlanul.

Kikapcsolom a tévét, és átvonszolom magam a hitvesi ágyba. A Zasszony álmában rúg egyet a melegedés céljából a felezővonalon átmerészkedett testrészem irányába. Eltéveszti, és ezzel összesítésben sikeresnek mondható a mai napom. Előszedek egy kedves emléket, és mosolygós álomba ringatom magam.

Epilógus

Március 27-ike, hajnali 4.00, legalábbis a videó órája szerint. Félálomban botorkálok ki a fürdőszobába. - Máskor kevesebb sört iszom - határozom el magamban mielőtt visszaaludnék.